

Nordre Land kommune

0538

Inngangspartiet til ny- restaurert bibliotek etter reåpning høsten 2007.

Årsmelding 2007

1. Rådmannens innledning	4
2. Økonomi	6
3. Rapportering av tiltak i handlingsplanen	12
3.1 Barn og unges levekår	12
3.1.1 Rådmannen	12
3.1.2 Kultur	12
3.1.3 Teknisk drift og eiendom	13
3.1.4 Familie og Helse	13
3.1.5 Grunnskolene	14
3.2 Bo- og livskvalitet	15
3.2.1 Rådmannen	15
3.2.2 Familie og helse	15
3.2.3 Omsorg og rehabilitering	15
3.2.4 Drift og eiendom	16
3.2.5 Plan og næring	17
3.2.6 Voksenopplæring	17
3.3 Eldres levekår	17
3.3.1 Kultur	17
3.3.2 Omsorg og rehabilitering	18
Oppfølging av politiske vedtak	20
3.4 Næringsutvikling	20
3.4.1 Rådmannen	20
3.4.2 Teknisk drift og eiendom	21
3.4.3 Plan og næring	21
3.5 Virksomhetsområdet Arealforvaltning og bruk av naturressurser	23
3.5.1 Kultur	23
3.5.2 Plan og næring	24
3.6 Andre områder og tiltak	25
3.6.1 Rådmannen	25
3.6.2 Familie og helse	30
3.6.3 Omsorg og rehabilitering	30
3.6.4 Teknisk drift og eiendom	31
3.6.5 Plan og næring	33
4. Rapportering på økonomi:	34
4.1 Sentraladministrasjon	34
4.2 Dokka Barneskole	35
4.3 Torpa Barne- og ungdomsskole	36
4.4 Dokka Ungdomsskole	37
4.5 Voksenopplæring	38
4.6 Torpa barnehager	39
4.7 Dokka barnehage	39
4.8 Nordsinni barnehage	40
4.9 Generell barnehage- og skoleadministrasjon	41
4.10 Kultur	42
4.11 Sosialtjenesten (NAV-kommunal del)	43
4.12 Kulturskole	44
4.13 Familie og Helse	45
4.14 Omsorg og rehabilitering	46
4.15 Teknisk drift og eiendom	49

4.16 Plan og næring.....	51
4.17 Fellesinntekter og fellesutgifter.....	52
5. Investeringsstatus pr. 31.12.2007	53
6. KOSTRA- Nøkkeltall	63
7. Enhetenes verbale kommentarer:	78
7.1 Sentraladministrasjonen:	78
7.2 Dokka Barneskole	80
7.3 Torpa barne- og ungdomsskole	80
7.4 Dokka ungdomsskole	81
7.5 Voksenopplæring	82
7.6 Torpa barnehager.....	82
7.7 Dokka barnehager	83
7.8 Nordsinni barnehager	83
7.9 Kultur	84
7.10 Sosialtjenesten	84
7.11 Kulturskolen	85
7.12 Familie og Helse.....	86
7.14 Omsorg og rehabilitering	87
7.15 Teknisk drift og eiendom	88
7.16 Plan og næring.....	88
8. Finansforvaltningen i 2007	89
9. Ethiske retningslinjer	91

1. Rådmannens innledning

Formålet med en årsmelding er å gi en samlet lettfattig oversikt over hvilke resultater som er oppnådd i løpet av året, og kommentere hvordan budsjettmidler er brukt for å nå disse resultatene. Rapportering til politiske organer er en viktig administrativ oppgave. Årsmeldingen er administrasjonens samlede vurdering av forholdene i året som gikk.

Rådmannen har de siste årene videreutviklet kommunens rapporterings- og styringssystem. Årsmeldingen for 2007 er en videreføring av dette. Rapportering av tiltak i handlingsplanen er en vesentlig del av årsmeldingen, ved at tabellene over tiltak i handlingsplanen blir presentert i samme format i årsmeldingen som i handlingsplanen. Dette gjør at årsmeldingen på en oversiktlig måte kan vise i hvilken grad rådmannen har oppnådd de mål som er vedtatt i handlingsplanen. Videre kan leserne bruke dokumentet som et oppslagsverk, da rapportering på tiltak fra handlingsplanen er samlet etter virksomhetsområder (etter samme inndeling som i kommuneplanen). Enhetenes kommentarer til økonomisk oppnåelse, Kostra-tall samt enhetenes verbale kommentarer til driften i 2007 er samlet i egne kapitler.

Årsmeldingen er utarbeidet ved hjelp av innspill fra enhetslederne, og sammensyningen er gjort på rådmannsnivå i samarbeid med utviklingsstaben. Ansvaret for årsmeldingens innhold ligger hos rådmannen.

Intensjonen er at årsmeldingen skal gi relevant informasjon om kommunens virksomhet til de som ønsker det. Årsmeldingen vil bli lagt ut på nettet, delt ut til politikerne og fordelt til ansatte og innbyggere etter ønske.

2007 har vært et normalår når det gjelder aktivitetsnivå for Nordre Land kommunes drift, dvs. et rimelig høyt aktivitetsnivå. Det høye aktivitetsnivået går på bekostning av kommunens handlingsrom, og mulighet til å sette av penger til kostnadskrevenne tiltak i påfølgende år. Imidlertid rettes dette delvis opp, ved at betydelige deler av mindreforbruket i 2006, avsettes til slike formål (disposisjonsfond). Investeringsnivået var lavere enn budsjettet. Dette skyldes i hovedsak at store investeringsprosjekter som barnehagebygging og rehabilitering av Dokka barneskole ikke ble påbegynt i 2007. Videre bærer investeringsnivået både i 2006 og 2007, samt investeringsbudsjettet for 2008, preg av at de store investeringsløftene er gjort, og at nye store investeringsprosjekter, utover de nevnte, ikke er prioritert.

Tallene viser at:

- Driftsregnskapet er avlagt med et ”**mindreforbruk**” (forskjellen på inntekter og utgifter) på til sammen 1,1 mill. kr.
- ”Mindreforbruket” i driftsregnskapet skyldes i hovedsak merinntekter i form av skatt og rammeoverføringer, utbytte, lavere pensjonskostnader enn budsjettet og en god budsjettstyring i den enkelte resultatenheter.
- Investeringsregnskapet er avlagt med et ”udisponert” resultat på ca. kr. 0,5 mill. Dette skyldes i hovedsak at det er solgt eiendommer, som det ikke var tatt høyde for i budsjettet.

Rådmannen vil videre understreke at dyktige medarbeidere i alle ledd, nøkternhet og lojal styring fra enhetsledernes side, og oppfølging fra rådmannsledelsens side, i stor grad har skapt mindreforbruket innenfor driften.

Det vises for øvrig til forvaltningssjefens redegjørelse.

Mange investeringsprosjekter har vært i gang satt eller blitt fullført i løpet av året, hvorav to skiller seg ut i kompleksitet og størrelse; miljøgata (har hatt oppstart i 2006 og forventes ferdigstilt i 2008) og etablering av NAV/bibliotek i Sentrumsbygg. Videre har oppstart/finansiering av prosjektene "Full barnehagedekning" og "rehabilitering av Dokka barneskole" hatt betydelig fokus i 2007. Disse prosjektene nærmer seg ferdig utredet, og hovedprosjektene/gjennomføringen vil ha oppstart i 2008.

Den administrative organisering ble endret i 2002. 2007 har vært et år preget av fortsatt implementering og gjennomføring av den nye modellen. Landmo sykehjem og Åpen omsorg ble gjennom 2006 planlagt samorganisert, og denne ble gjennomført med virkning fra 01.01.07. Erfaringer fra den nye enhetens første driftsår er gode, og rådmannen mener at denne samorganiseringen var et riktig tiltak.

En to- nivåmodell krever god intern kommunikasjon og informasjon mellom de to nivåer; tjenestenivået og rådmannsnivået. Interne strukturer og møter har derfor vært prioritert, samt fokus på kvalitetsforbedringer av saksbehandlingen.

Sykefraværet utgjorde i gjennomsnitt 8,5 % i 2007. Dette er identisk med sykefraværet i 2006. Utviklingen årene før var; 7,2 % i 2005, 8,4 % i 2004, 9,7 % i 2003 og 8,1 % i 2002. Nordre Land er IA- kommune (inkluderende arbeidsliv), der ett av de forventede resultatene er reduksjon i sykefraværet. Avtalen om inkluderende arbeidsliv er basert på en forutsetning om at det samlede sykefravær skal ned med 20% i løpet av en femårs periode. Ut fra dette vil rådmannen videreføre fokuset på arbeidsnærver, og vårt arbeid som IA-kommune, da kommunen ikke har nådd målsettingen om reduksjonen i sykefravær. Imidlertid må det nevnes at årsaker til sykefravær er sammensatt og tiltak for å redusere det er tilsvarende krevende.

Resultatenhetene har arbeidet innenfor sine rammer og forutsetninger, og har gjort en god jobb. Av resultatenhetene har noen kommet ut med "overskudd", andre med "underskudd". Begge deler forklares, og det vises til kommentarene under de enkelte resultatenheter og i forvaltningssjefens oppsummering.

Forventningene til kommunens tjenester, både i kvalitet og omfang, øker. Samtidig er enhetene utsatt for et sterkt press på sine økonomiske ressurser, et press som antakelig vil øke. Å nå økte mål med færre ressurser er en stor utfordring.

Forslag om disponering av mindreforbruket i driftsregnskapet, og udisponert i investeringsregnskapet tas opp i sak vedr. godkjenning av regnskapet.

Godt samarbeid mellom innbyggere, politikere, tillitsvalgte, ledere og ansatte er en forutsetning for at kommunen skal klare å løse sine oppgaver og utfordringer. Rådmannen vil benytte anledningen til å berømme alle impliserte for den innsats som ytes på alle området i kommunen, enten som ansatt, politiker, næringsdrivende, frivillig i lag og forening e. l.

En takk til alle for gode bidrag i 2007, både av økonomisk og samarbeidsmessig karakter!

Jarle Snekkestad
Rådmann

2. Økonomi

Forvaltningssjefens kommentarer.

1. INNLEDNING.

Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noter. Kommunens interne og eksterne kontoplan er tilpasset de krav som KOSTRA-forskriften krever samt at den interne delen er tilpasset organiseringen i kommunen.

2. BALANSEREGNSKAPET

Arbeidskapitalen

Arbeidskapitalen er i balansen lik omløpsmidler minus kortsiktig gjeld. I 2007 har omløpsmidlene økt med ca. 1,5 mill. kr. til drøye 162,6 mill. kr. I samme periode har kortsiktig gjeld økt med kr. 4,8 mill. (ex. omkategorisering) slik at arbeidskapitalen er redusert med ca. 3,3 mill. kr. siste året. Kommunens likviditet må fortsatt betegnes som bra med en arbeidskapital på vel 115,9 mill. kr. pr. 31.12.2007.

Arbeidskapitalens driftsdel

Denne defineres ved arbeidskapital minus ubrukte lånemidler, investeringsfond og bundne driftsfond. I forhold til driftsinntektene utgjør denne 16,7 % og har dermed hatt en reduksjon i 2007 i forhold til 2006 da denne utgjorde 30,5 %.

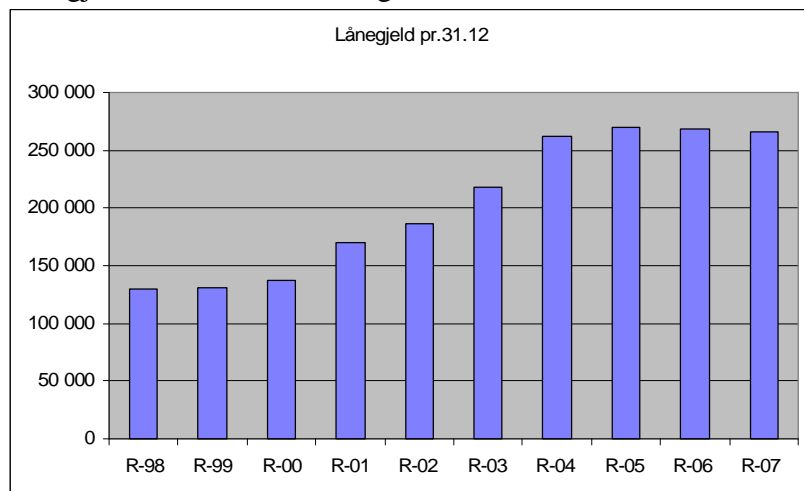
Anleggsmidler

Anleggsmidler er eiendeler bestemt for varig eie eller bruk. Foruten fast eiendom, bygninger, anlegg, inventar, utstyr, transportmidler, maskiner m.v. inngår også aksjer, andeler, obligasjoner og utlån med løpetid utover ett år og pensjonsmidler i definisjonen. Verdien er økt med 34,5 mill. kr. i 2007 i hovedsak som følge av økte pensjonsmidler. Ordinære avskrivninger er gjennomført med 13,5 mill. kr.

Gjeld

Langsiktig gjeld er ved årets utgang bokført med vel 659,3 mill. kr. Av disse utgjør pensjonsforpliktelse drøye 405 mill. kr. Eksterne lån er redusert med ca. 2 mill. kr. Om lag 12,3 mill er i tillegg omgjort til kortsiktig gjeld, slik at langsiktig gjeld nå er bokført med vel 254 mill. kr. pr. 31.12.07 (mao. vel 14 mill mindre enn ved utgangen av 06).

Lånegjelda viser slik utvikling de siste årene.

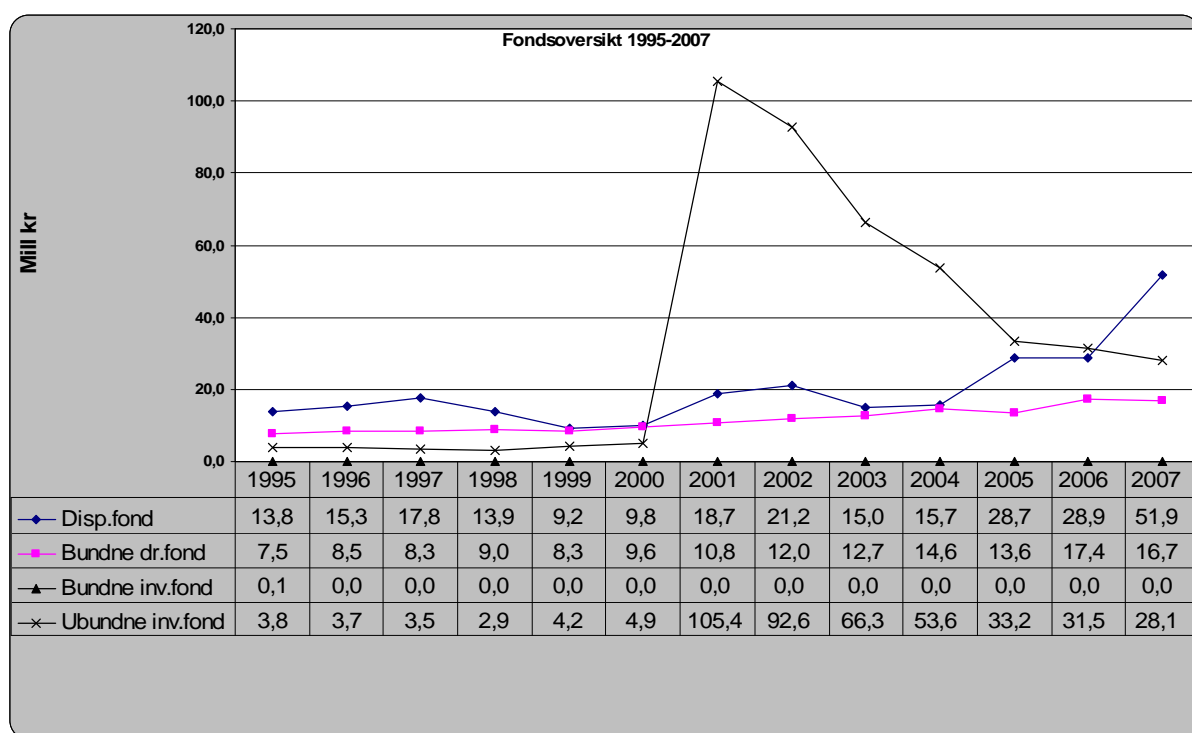
Lånegjeld pr 31.12, fra 1998 til 2007

Som tabellen viser har det vært en veldig økning av lånegjelden gjennom de siste ti år. At dette nå har stabilisert seg og sågar viser en liten nedgang er viktig og årets resultat, dvs. en reduksjon med ca. 2 mill. er en utvikling som med fordel kan videreføres. I en tid med renteøkninger er høy lånegjeld noe som bl.a gjør en sårbar mht. nivået på "frie midler".

Egenkapital

Vårt fondsregnskap viser at vi har økt fondskapitalen med 19,0 mill. kr. i 2007. Merk imidlertid at heri inngår avsetninger av mindreforbruket for 2006 på drøye 27 millioner kr., slik at justert for dette har fondskapitalen også i 2007 hatt en merbelastning. Fondskapitalen er 31.12.07 på 96,8 mill. kr. Gjennomførte tiltak i budsjettåret har (brutto) belastet fondene slik (i mill. kr.):

- investeringer/utlån ca. 12,2
- driftstiltak ca. 13,7

Utvikling i fond fra 1995- 2007

Kommunen har gjennomført mange store investeringsoppgaver. En følge av dette er at lånegjelda med unntak av de siste par år har økt samt at fondene med unntak for 2007 er redusert. Dette er en uheldig utvikling, og det advares mot at et enkelt år med en omvendt utvikling reduserer fokuset på det problemer en slik utvikling kan medføre. Årets resultat bør derfor i stor grad kanaliseres i retning av en avsetning og det bør være et viktig mål å finne rom for avsetninger til styrking av fondene også i fremtidige budsjetter/regnskaper.

Tap på fordringer og utlån

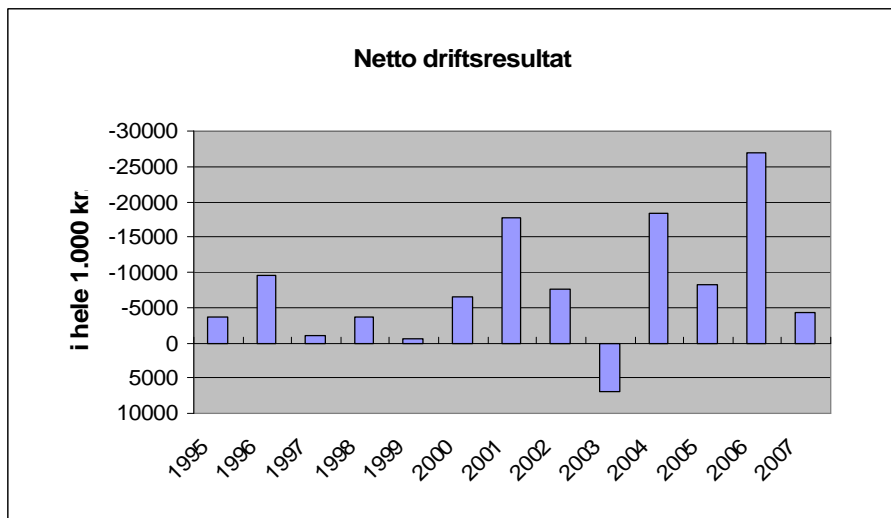
For kommunale krav, som husleie, barnehage, kommunale avgifter m.m., er det i året utgiftsført kr 56 517,- som uerholdelige krav. Sosiale utlån er ettergitt med kr. 420,-.

3. DRIFTSREGNSKAPET

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat fremkommer positivt med $\approx$ 4,3 mill. kr. som er 1,3 % i forhold til driftsinntektene. Det budsjettert netto driftsresultat lød på 8,5 mill. kr. Tilsvarende tall i 2006 var også positivt med 26,9 mill. kr. eller 8,0 % av driftsinntektene. Et anbefalt nivå er 3 – 5 %.

Netto driftsresultat de siste år.

Nettodriftsresultat i årene 1995 – 2007

Merforbruk/mindreforbruk

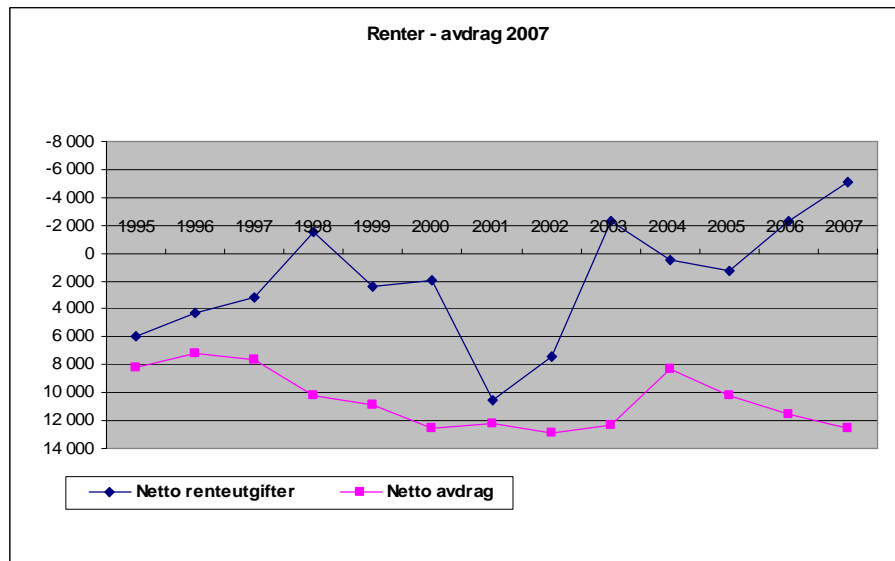
Driftsregnskapet viser for året et regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 1 121 260,07.

Mindreforbruket i driftsregnskapet skyldes i hovedsak forhold knyttet til pensjon, ubrukte tilleggsbevilgninger, skatt og rammetilskudd, renteinntekter, salg av konsesjonskraft, mva. kompensasjon og avdelingens driftsresultat. De vesentlige fordeler seg slik ($\div$ = positivt bidrag ift. budsjett):

Sentraladministrasjonen	$\div$ 950
Pensjon (inkl. amortisering premieavvik)	$\div$ 5 990
Ubrukte tilleggsbevilgninger	$\div$ 1 657
Grunnskolen inkl. Voksenopplæring	$\div$ 1 573
Skatt / Rammetilskudd	$\div$ 1 282
Familie og Helse	1 678
Omsorg og Rehabilitering	3 475
Sosialtjenesten	$\div$ 1 509
Teknisk drift og eiendom	2 390
Salg av konsesjonskraft m.m.	4 910

Det vises for øvrig til kommentarene under og under ”sluttord”.

Netto utgifter til renter (inkl. utbytte) og avdrag viser følgende utvikling:

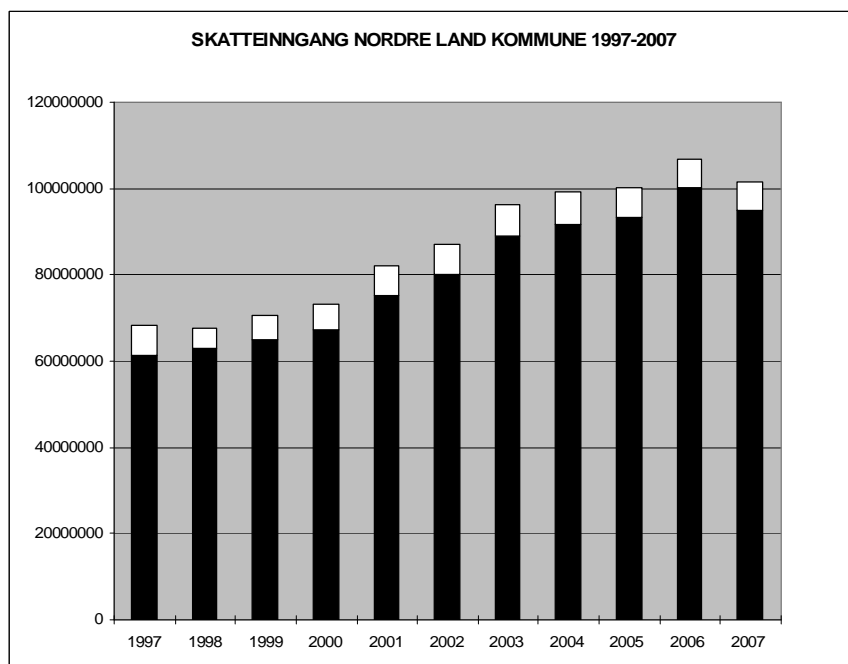
Netto utgifter til renter og avdrag fra 1995- 2007

Virkingen av rentens økende kurs, har gradvis fått virkning for våre lån. Dette har sammenheng med at flere lån er tatt opp på fast rente og bindingstiden ikke er utløpt. En del lån er refinansiert i året pga. fastlånsavtaler som har utløpt. Dette har i hovedsak medført høyere renteutgifter som følge av det generelt økte rentenivået. At vi allikevel kommer bedre ut på netto rentekostnader skyldes at også utbytte (VOKKS) inngår i disse tallene. I 2007 fikk vi totalt 8 millioner kr i utbytte fra VOKKS. Det var budsjettert med 5,4 millioner. Dette var slik sett et vesentlig bidrag til at vi kom ut med et samlet sett mindreforbruk i 2007.

Lønnsutgifter inkl. sosiale utgifter utgjør 70,65 % av driftsutgiftene mot 68,71 % året før.

Skatteinntekter.

Skatteinntektene viser slik utvikling de siste ti årene.

Skatteinnteg fra 1997 – 2007

Skatt på inntekt og formue er gått inn med kr 94 885 668,- samt en naturressursskatt med kr 6 636 817,-, dvs. totalt kr 101 522 485,- i 2007. Det budsjetterte beløp var kr.102,4 mill. Inngått skatt utgjør dermed kr 877 515,- under anslaget. Dette er en reduksjon i inngått skatt i forhold til året før på kr 4 937 061,- som tilsvarer 4,64 %. Til sammenligning var det året før en økning på 6,31 %.

Fordelingstillene for 2006 ble ifm. innføringen av aksjonærmodellen for beskatning av aksjeinntekter økt for alle kommuner med 1,1 % pr. 31.05.2006. Dette ga Nordre Land en fordelingsprosent på 35,8. Etter kjent ligning ble fordelingsprosenten korrigert til 34,7. Dette resulterte i en omfordeling mellom skattekreditorene medførende en belastning av kommunens inngang på ca. kr. 3.mill. i september. I praksis vil dette si at man i 2006 og i deler av 2007 har fordelt dette beløpet for mye til kommunen, for så å korrigere forholdet til inntekt for staten i oktober 2007. Sammen med en reduksjon av det kommunale skatteøret fra 13,3 til 12,25, forklarer dette i hovedsak nedgangen i kommunes andel av inntektene.

Eiendomsskatt er gått inn med 13,9 mill. kr. som er 170 tusen kr. mer enn budsjettert. Andel som gjelder verker og bruk (kraftanlegg) utgjør ca. 11,5 mill. kr. av dette.

Rammetilskudd.

Rammetilskudd inkl. løpende inntektsutjevning er mottatt med vel 113,1 mill. kr. mot budsjettert 111,5 mill kr. Inntekter fra rammetilskudd må sees i sammenheng med en nasjonal høyere skatteinngang ift. skatteinngangen lokalt (inntektsutjevning). Videre påvirkes rammetilskuddet av befolkningsnedgangen.

4. FINANSFORVALTNING

Reglement for finansforvaltning ble vedtatt av kommunestyret i 2002 og revidert i samband med generell oppdatering av økonomireglementet i 2007. Reglementet gir klare signaler om at det skal utvises stor forsiktighet ved plassering og begrenset plasseringer i aksjer, hedgefond og eiendom. I hovedsak er kommunens midler plassert på bankinnskudd. Gjennom driftsåret er en del av midlene blitt omplassert i bl.a. pengemarkedsfond, obligasjoner og en mindre del i aksjer og hedgefond. Til sammen utgjør slik plassering en markedsverdi på 42,1 mill. kr. Slik plassering er vurdert og gjennomført innenfor de regler som er vedtatt i kommunens reglement. Avkastningen i 2007 ga ikke i sum vesentlige avvik fra bankinnskudd. Se også eget avsnitt vedr. finansforvaltningen i årsmeldingen.

5. INVESTERINGSREGNSKAPET

På investerings- og anleggsiden har det vært noe mindre aktivitet dette året sammenlignet med tidligere år. En vesentlig årsak til dette er kommunestyrets selvpålagte ”handlingsregel” (max. låneopptak på kr. 10 mill) mht. nye låneopptak. Investeringsregnskapet viser at brutto investeringsutgifter utgjør vel 15,1 mill kr. mot opprinnelig budsjettert 21,4 mill.kr. Årsaken til avviket er at enkelte investeringsprosjekter ikke er slutført i 2007, mens bevilgningene er gitt. Et eksempel er en ny barnehageavdeling som er oppført i budsjettet med 5 mill. kr. I hovedsak er investeringsprosjektene styrt godt ift. gitte bevilgninger. I denne sammenheng nevnes utbyggingen av NAV/biblioteket som et eksempel. Prosjektet, med en investeringsramme på 4,25 mill., ble gjennomført til en kostnad på kr. 3,324 mill. Det er flere grunner til at dette prosjektet gikk slik. En av grunnene er en ekstraordinær innsats av egen mannskaper i forbindelse med oppstarten /riving av eksisterende delevegger. Unntak finnes også, som formannskapet tidligere er blitt orientert om. Et eks. på dette er ny brann/vanntankvogn. Det er også eksempler på at anlegg med bevilgninger i budsjett 2008 er forsert. Det siktes her til arbeidet med Miljøgata.

Utover investeringsutgifter, blir utlån og kjøp av aksjer, ekstraordinære innbetalinger på utlån, avdrag og mottatte avdrag på etableringslån samt avsetninger til investeringsfond. Samlet sett er investeringsregnskapet gjort opp med et mindreforbruk på kr 588 673,87. Dette skyldes inntekter fra ikke-budsjettert salg av eiendom.

SLUTTORD

Årets resultat viser forenklet sagt at enkelte enheters merforbruk og mindreinntekter fra konsesjonskraftsalg dekkes opp av enkelte enheters mindreforbruk, merinntekter fra utbytte i VOKKS samt virkningen av pensjonsføringer samlet sett gir et, om marginalt, mindreforbruk.

Kommunen har gjennom år hatt et bra inntektsnivå, og det skjedde en gledelig styrking av fondssida i 2007 i hovedsak som følge av regnskapsresultatet i 2006. Dette var også lenge påkrevd og nødvendig da en særdeles aktiv bruk av fondsreservene til enkeltbevilgninger i budsjettperiodene bak oss hadde forsterket en negativ utvikling av disponible frie midler sett over tid, jfr. utviklingen av for eksempel fond.

Vi vet at driften i 2008 må forholde seg til andre forutsetninger enn det som var/ble tilfelle i 2006/2007, bl.a innenfor pensjonsområdet og at det er enkelte høye inntektsposter i 2007 som vi antagelig ikke kan påregne som "årlige" framover. Pensjonsområdet er en stor usikker variabel som i 2007 bidro positivt med 6 millioner inn i driften. Utfordringene er beløpenes størrelse og tidspunktet de blir klare på fra KLPs side.

De mange og store investeringer som er gjennomført, og de som ligger foran oss, legger beslag på en stadig større andel av våre driftsinntekter, både i form av renter og avdrag og ved økte driftskostnader. Vi har videre et sterkt fokus på forbedret prosjektstyring og oppfølging iht. kommunens økonomireglement. I økonomireglementet er dette et av hovedelementene og et overordnet forbedringsmål, spesielt hva investeringsprosjekter angår.

Som tidligere understreket er det god budsjettstyring i de enkelte enheter som er og blir grunnlaget for en sunn økonomi i Nordre Land kommune framover. Videre må de tjenestetilbud som kommunen ønsker å gi tilpasses de økonomiske rammene som kommunen til en hver tid står overfor. Tilpassingen må gjelde både omfang og kvalitet.

Geir Steinar Loeng
forvaltningsjef

3. Rapportering av tiltak i handlingsplanen

3.1 Barn og unges levekår

3.1.1 Rådmannen

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Utarbeide kommunedelplan for barnehager med mål full barnehagedekning.	2007		Ferdig	Behandlet i kommunestyret 5. sept. 07, og vedtatt med en garanti om barnehageplass
Det utarbeides en kommunedelplan for grunnskolen m/status, mål og tiltaksdel	2006/2007		Under arbeid	Startet opp, ferdigstilles vår 08
Implementere Kunnskapsløftet og ny Læreplan <ul style="list-style-type: none"> • fysisk tilrettelegging • læremidler • delingstimer, tilpasset opplæring • kompetanseutvikling 			Under arbeid	Skjer fortløpende i samsvar med vedtatt handlingsplan. Læremidler noe forsinket. Dette skyldes at forlagene ikke har hatt fremdrift tilsvarende kommunens ambisjoner.
Skoleeiers plan for skolebasert vurdering		2007		Oppstart i oktober. System for skolebasert vurdering vedtatt tidligere.
Videre deltakelse i prosjekt Ung i Land	2006/2009		Under arbeid	Videreført fra 2006
Videreføre Barn og Unge i Fokus	2007→			
Hjem for en 50-lapp	2007			Tatt opp i regionrådet, og avventer en avgjørelse i fylkeskommunen

3.1.2 Kultur

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Tilrettelegge fritids- og kulturtilbud til eldre ungdom 16–18 år, bl.a. ved å vurdere bruk av skolebyggene på kveldstid	2006/2009		Under arbeid	Saken er drøftet inngående internt i enheten, uten at noen konklusjon er trukket. Mangler et tydeligere ”oppdrag”/mandat og ønsker en bredere drøfting for å avklare behov og forventninger

Tilrettelegge fritids- og kulturtilbud for barn og unge med spesielle behov	2006/2009		Under arbeid	Pga manglede personalressurser er dette området ikke prioritert hittil i 2007
Øke tilskuddet til lag og foreninger	2007→		Under arbeid	Ivaretas i budsjettprosessen for 2008 og videre

3.1.3 Teknisk drift og eiendom

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Forprosjekt etappevis ombygging/rehab. Dokka barneskole, inkl. SFO, fleksible lærerarbeidsplasser, skolehelsetjenesten	2008		Under arbeid	Forprosjektet igangsatt, prosjektgruppe nedsatt, anbefaling behandles i kommunestyret/f.skap juni 2008
Ev. 1. etappe ombygging/rehab. DBS	2008			Inn i den andre planlegging for DBS
Reg.plan uteområder Dokka barne- og ungdomsskole	2008		Under arbeid	Reg.planen har vært ute til høring/off. ettersyn

3.1.4 Familie og Helse

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Ev. forprosjekt / lokalisering "Families hus"	2007		Ferdig	Ble ikke videreført etter rullering av kommunens Handlingsplan/økonomiplan
Samlokalisering av tjenester i Familie og Helse (Jfr F.sak 14.06)	2007→		Stillstand	Saken er fortsatt svært aktuell, men det foreligger pr. d.d ingen konkrete planer om hvor tiltaket kan gjennomføres. De 2 ansatte som ikke hadde kontor har nå fått det i rådhusets 3. etg.

Utvikle ressursteamet i Familie og helse i samarbeid med skoler og barnehager (BU)	2007→		Under arbeid	Teamet avsetter dager hvor de er tilgjengelige for henvendelser fra samarbeidspartnere i kommunen. Har faste samarbeidsmøter med skoler/barnehager – på system- og individnivå.
Kommunen <u>skal</u> prioritere tiltak for barn og unge som har størst behov for hjelp og omsorg innen de ulike virksomhetsområdene Faglige og økonomiske ressurser til å møte behovene	2007→		Økt ansvarsområde i enheten – 2005 og 2007 - uten at merkantil ressurs er styrket tilsvarende → tjenesteytere bruker mer tid på slike oppgaver og mindre tid direkte til brukere.	Pr. d.d har barnevernet 5 stillinger og alle stillinger er nå fast besatt. Økt antall saker har generert økte utgifter som vil medføre et merforbruk på tiltak – barnevern.

3.1.5 Grunnskolene

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Status	Avvik, andre opplysninger
Opprettholde/gjenopprette skoleteam på den enkelte grunnskole	2007-2008	Under arbeid Ferdig Ferdig	Skoletime ved Dokka ungdomsskole blir gjenopprettet våren –08 Ved Torpa barne- og ungdomsskole er skoleteam gjenopprettet Ved Dokka barneskole har dette tiltaket gått uten avbrudd.
Kommunen <u>skal</u> prioritere tiltak for barn og unge som har størst behov for hjelp og omsorg innen de ulike virksomhetsområdene Faglige og øko. ressurser til å møte behovene	2007-2010	Ferdig Under arbeid	Det arbeides kontinuerlig med å prioritere etter behov samsvar ved skriftlige rutiner og ansvarsfordeling ved alle skolene og i samarbeid med enhet for Familie og helse. Jfr. Plan for psykisk helse. Dette er et arbeid som vil pågå kontinuerlig i overskuelig framtid.

3.2 Bo- og livskvalitet

3.2.1 Rådmannen

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Evt. utbygging av Sentrumservice /folkebiblioteket sees i sammenheng med NAV-reformen	2007		Ferdig	NAV flyttet inn i ferdige kontorer 3. sept. Oppussing av biblioteket ferdig litt senere. Se for øvrig under investeringsstatus i kap 5.
Samarbeide kommunalt og fylkeskommunalt for å sikre utdanningsmuligheter lokalt for ungdom og voksne, ut fra sysselsettingsbehov og formell kompetanse	2007 →		Under arbeid	Utredning samlokalisering av videregående, Opus og VO

3.2.2 Familie og helse

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Utrede behov for boliger og tjenester til voksen ungdom med nedsatt funksjonsevne	2007-2010		Under arbeid	
Utvide driftsavtale fysioterapeuter med 30%	2007		Ferdig	Er iverksatt fra 01.02.07

3.2.3 Omsorg og rehabilitering

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Det prioriteres midler til dekning av ledsagerutgifter for feriereiser for funksjonshemmede	2006-2009		Årlig	I budsjettet for 2007 er det avsatt kr. 100 000 til formålet. Det er utarbeidet egne retningslinjer og søknadsskjema. Det er satt 2 søknadsfrister i året, 1. januar og 1. august. 22 personer søkte om å få dekket lønnsutgifter for ledsager på fritidsreiser. De som fikk dekket lønn til ledsager i 2006 fikk avslag i 2007.

3.2.4 Drift og eiendom

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Øke tilgjengeligheten i det offentlige rom for personer med nedsatt funksjonsevne	2006/2007		Ferdig	
Utrede etablering av ungdomsboliger i Dokka sentrum	2007			Ikke gjennomført
Utvide leiearealet for fysikalsk institutt i Dokka helsehus	2007		Ferdig	
Miljøgata			Under arbeid	Ferdigstilles våren/sommeren 2008
Bussterminal - Dokka			Ferdig	
Oppfølging av politiske tiltak			Status	Avvik, andre opplysninger
<p>SAK 68/07: TONLIA BOLIGOMRÅDE – UTBYGGING FELT D OG DELER AV FELT G</p> <p>Vedtak: Utbygging av Tonlia boligområde felt D og deler av felt G starter opp i 2007 evt. våren 2008. Restbevilgningen – restlånet – fra utbyggingen av felt F benyttes til finansiering av den videre utbyggingen i området – (kr. 420.000,-).. Utbyggingen finansieres ved låneopptak på kr. 4.360.000,-.</p> <p>4) Tomtepris settes til opparbeidelseskostnad delt på antall tomter + grunnerverv pr. m2. 5) Det skal legges til rette for bruk av bioenergi dersom dette er økonomisk forsvarlig.</p>				Andbudsdokumenter er under utarbeidelse, vil bli lagt ut i doffinbase våren 2008

3.2.5 Plan og næring

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Gangveg over Dokka stasjon fra sentrum til Torstu (Fsak 22/06 Tiltaksplan for Dokka)	2006/2007			Jernbaneverket har nektet adgang så lenge det er drift på jernbanen. Tiltaket foreslås innarbeidet i reguleringsplan for området når kommunedelplan for Dokka er klar.
"Bussveg" over Dokka stasjon til bussterminalen.(Fsak 22/06 Tiltaksplan for Dokka)	2007			Jernbaneverket har nektet adgang så lenge det er drift på jernbanen. Tiltaket foreslås innarbeidet i reguleringsplan for området når kommunedelplan for Dokka er klar. Dette vil være med på å avlaste trafikken i Vokksgata.

3.2.6 Voksenopplæring

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Andre opplysninger
Kommunal veileder for tverrfaglig innsats ved bosetting av flyktninger	2007-2010	1.1.07-31.12.07	Tiltaksplanen følges, jmf. K-sak 32/06	Avholdt møter i Flyktningforum 25.5.07 og 09.11.07

3.3 Eldres levekår

3.3.1 Kultur

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Økt tilgjengelighet til kulturtiltak og arrangementer for eldre pleietrengende Nedsette et brukerstyrt utvalg.	2007		Under arbeid	Teksten ble omarbeidet i handlingsplanen. Brukerstyrt utvalg i 2008.

3.3.2 Omsorg og rehabilitering

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Tjenestemottakere som mottar helse- og omsorgstjenester skal ha en tiltaksplan som dokumentasjon på tjenestetilbudet.	2006-2009			Det er nå datautstyr i alle avdelinger slik at det er muligheter for å opprette tiltaksplan for alle brukere. Viktig med opplæring av de ansatte i bruken av slike. Det vurderes ulike alternativer når det gjelder håndterminaler til bruk i hjemmetjenesten for om mulig å ta slike i bruk. Personalet må få en grundig opplæring før slike kan tas i bruk.
Alle tjenestemottakere gis tilbud om individuell plan – IP - der det er behov for tverrfaglige tjenester av en viss varighet.	2006-2009		Under arbeid	I løpet av vårhalvåret gjennomgikk ei tverrfaglig arbeidsgruppe rutiner og maler og kartla status på arbeidet med Individuelle Planer – IP - når det gjelder vedtak og oppfølging. Resultatet ble at det er nedsatt ei ny arbeidsgruppe. Denne skulle utarbeide kriterier for innvilgelse av IP, vedtaksprosedyrer, avklare behov for opplæring, hvordan arbeidet skal koordineres m.m. Arbeidsgruppa har fullført sitt arbeid og har bl.a. konkludert med at det må på plass både dataverktøy og koordinator for tjenesten. En slik koordinatorstilling kan kombineres med koordinatorstillingen for støttekontakter og avlastere i Tildelingskontoret.
Videreføre omprioritering av langtidsplasser til korttidstilbud i sykehjemmet	2007-2009		Under arbeid	Det er 20 sengeplasser i Rehab. avdelingen. Pr.31.12.07 var 11 av disse korttidsplasser for opptrenings- og avlastningsopphold. Antallet har variert noe gjennom året.

Styrking/tilpassing av bemanningen innen omsorgstjenestene. Herunder demente og nattevakter.	2007		Under arbeid	I 2007 ble bemanningen styrket med 100% stilling i avdeling Soltun. I tillegg ble tilsynslegestillingen økt med 50%. Fra 8. oktober 2007 er det ansatt tilsynslege i 100% stilling. Behovet for å få styrket grunnbemanningen i enkelte avdelinger er påkrevet.
Opprette tverrfaglig team for aldersdemens	2007		Ferdig	Demensteam er opprettet. Teammedlemmene deltok på kurs i utredning og diagnostikk av personer med demens i oktober.
Ev. Ombygging av mellombygget på Landmo rehabilitering/ombygging gammelt kjøkken, peisestue, tildelingskontor (Jfr. F.sak 14/06)	2007			Har vært i dialog med Eiendomsavdelingen og venter på et utspill derfra i denne saken. Taket over hall og peisestue er tettet, men både møbler og bilder ødelagt. En snarlig renovering er nødvendig da det mangler kontorarbeidsplasser bl.a for koordinator for støttekontakter og avlastere.
Opprette tverrfaglig team for forebyggende helsearbeid blant eldre	2007			Vil bli vurdert i forbindelse med arbeidet med kommunedelplan for helse, omsorg og rehabilitering.
Etablere infeksjonsisolat på sykehjemmet. (Behovet for et permanent isolat er økende bl.a. endrede reisevaner også hos eldre.)	2007	Byggestart 01.09.07	Ferdig	Infeksjonsisolatet var ferdig til jul 2007. Det ble et veldig fint rom som alle er fornøyd med.
Utarbeide kommunedelplan for omsorg og rehabilitering, inkl. kreftplan og andre temaplaner.	2007		Under arbeid	Arbeidet med plan startet 10.04.07. Det har vært hold åpne møter om planen og orientert Planen er lagt fram for styringsgruppa.

Oppfølging av politiske vedtak			Status	Avvik, andre opplysninger
K-SAK Nr. 116/07 FASTSETTELSE AV LOKAL NORM FOR LEGETJENESTEN I SYKEHJEM I NORDRE LAND KOMMUNE <ol style="list-style-type: none"> 1. Normering av legetjenesten i sykehjem settes til 37,5 timer pr. uke. Ressursen utgjør som nå ett årsverk 2. Sykehjemslegen organiseres i Fagteamet i Omsorg og rehabilitering. 3. Det må prioriteres å legge rutiner og standarder for tjenesten. legetjenesten må ha tilstrekkelig utstyr til forsvarlig praksis 4. Stillingsnormen blir tatt opp til evaluering etter 2008. 				Oppfølging vil skje i 2008.

3.4 Næringsutvikling

3.4.1 Rådmannen

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Dokkadeltaprojektet	2006/2009		Under arbeid	Kommunestyret vedtatt medeierskap/aksjekjøp. Selskapet blir dannet våren 2008
Etablere attraktiv møteplass/forum for bedrifter	2006- 2009		Ferdig	Utviklingsforum dannet i juni 07. SNU i gang. Prosjektplan utarbeidet.
Sammen med fylkeskommunen videreutvikle Dokka videregående skole	2006- 2009		Under arbeid	Deltakelse i byggeprosessen. Samlokalisering under utredelse.

Tilføre ressurser til prosjektstilling i nærings- og utviklingsarbeid i kommunal regi	2006-2007		Ferdig	Ressurser tilført med 0,5 årsverk fra 01.01.07 og 1 årsverk fra 01.05.07
Sikre tilgjengelige næringsarealer i Dokka	2007-2008		Under arbeid	Tema i kommunedelplanen for Dokka+ SNU
Tilrettelegge for aktiviteter og arrangementer som trekker folk til kommunen	2006→		Under arbeid	Tilskudd til Landsbylauget, øvrige tiltak gjennomføres i oppfølgingen av SNU
Driftsstøtte Landsbyen næringshage	2007-2010		Ferdig	Vedtatt av næringsfondsstyret (FSK)
Driftsstøtte Landsbylauget	2007 →		Ferdig	Vedtatt av næringsfondsstyret (FSK)
Driftsstøtte Synnfjell utvikling	2007 →		Ferdig	Vedtatt av næringsfondsstyret (FSK)

3.4.2 Teknisk drift og eiendom

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Opparbeide tomteområder i Tonlia	2007-2010			Revidert reg.plan under arbeid. Full utbygging vedtatt av Formannskapet.
Grunnerverv boligfelt Elverom	2007		Under arbeid	
Opparbeide boligfelt Elverom	207/2008			Reg.plan godkjent. Mangler finansiering av utbygging. Omlegging lysløype ? Utbyggingen bør gjennomføres i 2009.

3.4.3 Plan og næring

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Ny kommunedelplan for Dokka	2006- 2007		Under arbeid	Pågår. Planprogram vedtatt 12.10.2007. 1. gangs behandling av planforslaget ventes høsten 2008.

Legge til rette for spredt boligbygging	2007→		Under arbeid	Dette er ivare tatt i kommuneplanens arealdel, og dermed gjennom kontinuerlig saksbehandling i forhold til denne. Det vises for øvrig til tidligere gjennomførte kartleggingsprosjekt over grunneiere som kan tenke seg å selge boligtomter i LNF 2 områder.
Ta kommuneplanens arealdel opp til vurdering	2007		Ferdig	Kommunestyret har vedtatt at kommuneplanens arealdel rulleres i 2009, slik at den er rettskraftig fra 01.01.2010.
Ta landbruksplanen opp til vurdering	2007- 2008		Ferdig	I forbindelse med arbeidet med Strategisk nærings- og utviklingsplan (SNU) er aktuelle tiltak for landbruk og utmark innarbeidet. SNU vedtas våren 2008.
Bedre utnyttelse av Etnavassdragets ressurser. (Jordbruk, friluftsliv, fiske)	2007- 2009			
Seterprosjektet. (Registrering av eksisterende setrer og setertufter og kulturlandskap knyttet til setring)	2006- 2008		Under arbeid	3. sesong med registrering av skogs – og fjellsetrer i Nordre Land er gjennomført. Prosjektet fortsetter i 2008. Registreringsarbeidet finansieres med SMIL – midler.
Øke arealplankapasiteten (Ny stilling)	2007→		Ferdig	Nyopprettet stilling fordelt på plan og bygg er besatt fra 01.01.2007
Reguleringsplan for skoleområdet	2006- 2007		Under arbeid	Pågår. Planen har vært ute til 1. gangs høring, og den ventes til 2. gangs høring våren 2008.
Utarbeide reguleringsplan for gangveg Nordsinni ungdomslokale til Baggerudsmoen	2007-2008		Under arbeid	Vegvesenet har startet utarbeidelse av detaljplan. Oppstart av reguleringsplanarbeid er varslet.

Slutføre revidering kommunedelplan for Synnfjell Øst	2007		Under arbeid	Pågår. Konsekvensutredningene er ferdig utredet. Forslag om en ny skiløype i området endrer premissene for planutforming. Revidert forslag til detaljplan ventes inn fra konsulent. Den videre framdriften avhenger av denne (1. gangs høring høsten 2008?).
Revidere kommunedelplan for Synnfjell Syd	2007		Under arbeid	Formannskapet har vedtatt oppstart 12.09.2007, og oppstart er varslet.
Kommunedelplan for grus	2007			Tas opp til vurdering i 2008, jf. vedlegg til handlingsplan 2008 – 2011.
Ta vassdragsplan for Etna opp til vurdering	2006/2007			Tas opp til vurdering i 2009, jf. vedlegg til handlingsplan 2008 – 2011.

3.5 Virksomhetsområdet Arealforvaltning og bruk av naturressurser

3.5.1 Kultur

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Rullere kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet	2007- 2008	Vedtatt komst. Des. 2006	Ferdig	Oppfølging skjer kontinuerlig gjennom planperioden

3.5.2 Plan og næring

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Videreutvikle bruken av bioenergi.	2007→		Under arbeid	Bioenergianlegget i skoleområdet på Dokka har vært i drift siden 2005. Anlegget som har status som et nasjonalt pilotanlegg har fungert bra. Anlegget er utvidet til å omfatte Lands Museum. Kommende sesong vil anlegget også betjene en større del av Dokka vgs. Det jobbes med bioenergianlegg i forbindelse med nytt boligfelt i Tonlia samt til offentlige bygg i Elverom. Varmeplan for Dokka sentrum skal være ferdig våren 2008. Der ser man på mulighetene for et fjernvarmeanlegg i Dokka.
Økt rekruttering og kompetanseheving i primær- og utmarksnæring.(Utvikle info. materiell til nye gardbrukere. Bedre veiledning og trekke BUL og faglaga mer med)	2006 - 2009		Under arbeid	Det utføres kontinuerlig rådgivning om ulike tilskuddsordninger og regelverk, og informasjon spesielt til nye gardbrukere ved behov.
Økt satsing på utmarksnæringene, med vekt på opplevelsesturisme m.v. (Kompetanseheving internt og eksternt)	2006→		Under arbeid	Ivaretas blant annet gjennom Strategisk nærings – og utviklingsplan.
Skilting og info, ved innkjøringsvegene til Dokka. (F.sak 22/06 Tiltaksplan for Dokka)	2006/2007			Dette bør vurderes opp mot et informasjonsstrategiprojekt generelt og ses på i samarbeid med flere enheter. Dette blir innarbeidet i SNU.
Vurdere mulighetene for gågate i deler av miljøgata i sommerhalvåret (Fsak 22/06 Tiltaksplan for Dokka))	2007			Dette tilrettelegges det for ved behov, ved ulike arrangementer.
Oppfølging av politiske vedtak			Status	Avvik, andre opplysninger

<p>SAK 20/07: BIOENERGI I ELVEROMSOMRÅDET</p> <p>Vedtak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunestyret gir Rådmannen fullmakt til å jobbe videre med en avtale om oppvarming av kommunale bygg i Elveromsområdet basert på flis. Et fremforhandlet kontraktsforslag legges fram for formannskapet til endelig behandling. 2. Kommunestyret vil gjennom Handlingsplanen 2008-2011 prioritere at restarealene på Torpa Barne og ungdomsskole, Korsvoll og Helsehuset rehabiliteres med sikte på vannbåren varme. 			<p>I Elverom/Torpa er Torpa Biovarme dannet. De er i ferd med å utrede forprosjekt på varmeanlegg. Det er bevilget penger til vannbåren varme på barneskolen og Korsvold noe som gjør at prosjektet bør kunne realiseres i 2008.</p>
---	--	--	--

3.6 Andre områder og tiltak

3.6.1 Rådmannen

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Utarbeide plan for infostrategi	2006- 2009		Under arbeid	Regionalt arbeid med SIKT (Samordnet IKT i Gjøvikregionen) påbegynt. Strategi for intern og ekstern informasjon (kommunikasjon) startes trolig høsten 2008.
Serviceerklæringer	2006- 2007		Ferdig	Serviceerklæringer ferdigstilt i løpet av 2007
Implementere nytt økonomisystem	2006-2008		Under arbeid	Prosjektet er i rute. Implementering av nye moduler i 2007 og 2008.
Generell IKT-opprusting	2007→→			Vurderes løpende, med årlig bevilgning

Omtaksering for eiendomsskatt	2007		Ferdig	Omtaksering av verker og bruk etter kommunestyrets vedtak 5. sept. 07 utført nov/des 2007 for skatteåret 2008.
Tilskudd vedlikehold kirker	2007		Ferdig	Lagt inn i budsjett til effektivering
Sanitæranlegg/lager Nordsinni kirke	2008		Ferdig	Lagt inn i økonomiplanen for 2008
Oppfølging av politiske vedtak			Status	Avvik, andre opplysninger
<p>SAK 32/07: LOKALDEMOKRATIKOMMISJONEN – DET LOKALE FOLKESTYRET I ENDRING. OM DELTAKING OG ENGASJEMENT I LOKALPOLITIKKEN</p> <p>Vedtak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nordre Land kommunestyre slutter seg til utvalgets forslag til tiltak for vitalisering av lokaldemokratiet. 2. Det bevilges kr 25.000 som kan benyttes til et ungdomsarrangement i tilknytning til valget. 3. De økonomiske konsekvenser vedr. et økt frikjøp av formannskapsmedlemmer og hovedutvalgsledere utredes. 4. Det gjøres en evaluering av spørretimen med tanke på videreutvikling av retningslinjene. 				<p>Vedtaket punkt 1 og 2 er fullført før kommunevalget.</p> <p>Vedtaket punkt 3 lagt frem for formannskapet og vedtatt ikke gjennomført.</p> <p>Vedtaket punkt 4 skal vurderes/utredes i forbindelse med budsjett-drøftingene høsten 2008.</p>

<p>K-SAK 125/07: EIENDOMSKATT – TAKSERING AV VERKER OG BRUK</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nordre Land kommunestyre viser til sitt vedtak i sak 052/07, og vedtar at skatteverdi fastsettes av en sakkyndig nemnd etter innstilling fra en ansatt besiktigelsesmann. 2. Nordre Land kommunes takstnemnd for eiendomskatt oppnevnes som sakkyndig nemnd jfr. pkt. 1 3. Rådmannen gis fullmakt til å "ansette besiktigelsesmann" til takseringsarbeidet. 4. Takseringsarbeidet finansieres med bruk av disposisjonsfondet, med en foreløpig ramme på kr. 250.000,- 			Ferdig	<p>Omtaksering av verker og bruk etter kommunestyrets vedtak 5. sept. 2007 utført jan/feb 2008 for skatteåret 2008.</p> <p>Skattelister lagt ut innen fristen 2008. Eiendomskatt skrives ut for 2008, i henhold til reglene i eiendomsskatteloven.</p> <p>Totale kostnader ved takseringsarbeidet ikke fullstendige, da faktura for all taksering ikke er mottatt, men foreløpige anslag ser ut til at totaltkostnaden vil komme på ca. 264.000,-</p>
<p>SAK 33/07: RETNINGSLINJER FOR REGISTRERING AV VERV OG ØKONOMISKE INTERESSER</p> <p>Vedtak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nordre Land kommune ønsker at folkevalgte og ledere i kommunens virksomheter, administrerende direktører og styrerepresentanter i kommunalt eide selskaper registrerer sine verv og økonomiske interesser i styrevervregisteret. 2. Registreringen er frivillig og skal skje i henhold til de retningslinjene som framgår av denne saken. 3. Rådmannen utarbeider lokalt reglement for registeret, herunder hvordan registeret skal vedlikeholdes. 4. Registreringen skal først iverksettes etter kommunevalget i 2007. 			Ferdig (fra adm)	<p>Registreringen startet først etter kommunevalget 2007. Styrevervregisteret.no viser at kun en politiker og 7 administrative ledere har registrert seg. Dette er en frivillig registrering, og rådmannen kan bare oppfordre flere til å frivillig registrere seg.</p> <p>Utkast til lokalt reglement for registeret er utarbeidet i 2007.</p>

<p>SAK 40/07: GAMLE ØSTMO BARNEHAGE – MULIG OVERSKJØTING TIL OPPLAND FYLKESKOMMUNE</p> <p>Vedtak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nordre Land kommune overskjøter vederlagsfritt gnr. 121, bnr. 660 med påstående bygninger til Oppland fylkeskommune. 2. Nordre Land kommune stiller krav om en varig vederlagsfri gjenkjøpsrett hvis eiendommen i framtiden ikke benyttes til skoleformål. 3. Kostnadene med overskjøting dekkes via Teknisk drift og eiendom sitt budsjett. 			Ferdig	Skjøtet sendt fylkeskommunen den 27. sept. Vedtaket ferdig oppfylt.
--	--	--	--------	---

<p>SAK 13/07: VARMEPLAN DOKKA</p> <p>Vedtak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nordre Land kommune søker om midler til å utarbeide en varmeplan for Dokka ut fra et totalbudsjett på 200.000,- 2. Nordre Land kommunes egenandel finansieres ved egeninnsats på 65.500,- og ved bruk av disposisjonsfond 25600.007 - Landbruksfond på omlag 34.500. 3. Rådmannen er prosjektansvarlig og gis ansvaret for å gjennomføre prosjektet hvis det gis støtte fra ENOVA. Prosjektet skal gjennomføres innenfor disse rammene: <ul style="list-style-type: none"> - Budsjettramme : 200.000,- - Varmeplanen skal utrede lønnsomheten ved ulike alternativer for fjernvarme i Dokka og gi en anbefaling av den beste løsningen basert på følgende kriterier : <ul style="list-style-type: none"> • økonomi • transport • miljømessige hensyn • estetikk - Varmeplanen skal gi et grunnlag for å kunne gå videre med et anbud på utbygging og drift av fjernvarmeanlegg på Dokka basert på flis. - Varmeplanen skal være ferdig innen oktober 2007 			Under arbeid	<p>Ekstern konsulent er noe forsinket, men rådmannen forventer at planen mottas derfra før påske 2008.</p> <p>Planen vil bli lagt frem for politisk behandling etter en administrativ vurderinger og saksbehandling.</p>
--	--	--	--------------	--

3.6.2 Familie og helse

Status: (Blank 0 ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Videreføre / rullere kompetanseplan for helse og sosialpersonell	2006/2009		Ferdig	Er rullert i år, men nye føringer i forb. med Kompetanseløftet innebar at det ble laget en ny plan før sommerferien. Det er oversendt søknad til Fylkesmannen om midler til gjennomføring av tiltak.
Lage rekrutterings plan for helse og omsorgspersonell	2007			Ikke påbegynt.

3.6.3 Omsorg og rehabilitering

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Heve kompetansen om psykisk utviklings-hemmede og aldring både for pårørende og tilsatte.	2007			Foregår gjennom kursing både eksterne kurs og intern opplæring. Legges inn i kompetanseutviklingsplanen 2008.
Videreføre / rullere kompetanseplan for helse og sosialpersonell	2006- 2009	Revidert januar 2007	Rulleres årlig	Det er utarbeidet Kompetanseutviklingsplan for sosial-og helsepersonell 2007 – 2010. Søkte Fylkesmannen om midler til kompetanseheving i 2007 og mottok kr. 105 000 til videreutdanning innen helseledelse, kreftsykepleie og psykisk helsearbeid og grunnutdanning i vernepleie.

Videreføre intern-undervisningsopplegg også på tvers av enhetene innen helse og omsorg.	2006- 2009	Høsten 2007	Kontinuerlig	Det er utarbeidet plan for internundervisning for året. Arbeidstilsynet påla kommunen å gi de ansatte i hjemmetjenesten opplæring i håndtering av truende og voldelige personer. Arbeidsmiljøutvalget vedtok at de ansatte i Avd. Soltun og Miljøarbeidertjenesten skulle gjennomføre samme opplæring. Høsten 2007 ble det gjennomført 3 like kursbolker over 2 dager for at alle ansatte i disse avdelingene skulle få muligheten til å delta. Det var ikke mulig å gjennomføre en så omfattende opplæring uten vikarinneleie, noe som igjen medførte merutgifter på ca kr. 350 000. Ansatte i avd for psykisk helse og legetjenesten deltok også.
Utrede mulighet for samordnet natt tjeneste i pleie og omsorg.	2007			Ikke påbegynt
Lage kommunal plan for reduksjon av uønsket deltid i omsorgstjenesten.	2007-2009	Høsten 2007		Ansvaret for dette arbeidet ligger hos organisasjonssjefen.
Lage rekrutterings plan for helse og omsorgspersonell	2007			Denne planen er ikke påbegynt. Ønskes utsatt til 2008 og sees i sammenheng med Plan for kompetanseutvikling.

3.6.4 Teknisk drift og eiendom

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Vurdere/utrede framtidig bruk av kommunens bygningsmasse	2007		Under arbeid	Må sees i sammenheng med utarbeidelse av vedlikeholdsplanen, (se under)
Utarbeide vedlikeholdsplan for kommunale bygninger	2007		Under arbeid	Prosessen er startet, fortløpende vil dette gi resultater i 2008, vil stadig ha behov for vedlikehold, men mål 1 en komplett plan i 2008

Renovere VA-ledninger	2007- 2010			Utsatt til 2008
Tilknytte alle som har nærhet til eksisterende avløpsledning	2007→			Påbegynnes i 2008
Utvide eksisterende avløpsnett for å tilknytte randsoner	2007- 2008			Ikke påbegynt. Forsøke oppstart i 2008
Offentlig godkjenning av vannverkene <ul style="list-style-type: none"> • Klausulere nedslagsfelt • Etablere nødvannkilde 	2006-2008 2007-2008		Under arbeid Under arbeid	Ressurser vil bli prioritert til disse tiltakene.
Utskifting av biler i utestaben	2006- 2008		Ferdig	
Div. utstyr til brann og redning	2007		Ferdig	
Ny tankbil vannverk, brann og redning	2007		Ferdig	
Utrede samlokalisering brann feier drift i Dokken	2006-2007		Under arbeid	Den foreløpige utredningen viser at dette er et lite aktuelt alternativ. Andre lokaliteter vil bli vurdert.
Utrede pålegg etter brannsyn	2007		Under arbeid	Følges opp kontinuerlig
Ta i bruk bioenergi til oppvarming i off. bygninger	2006- 2009		Under arbeid	
Enøk-tiltak fortløpende 2007-2010	2007-2010		Under arbeid	Kontinuerlig arbeid
Oppfølging av politiske vedtak			Status	Avvik, andre opplysninger
K-SAK 124/07 KJØP AV VARMESØKENDE KAMERA <ol style="list-style-type: none"> 1. Nordre Land kommune kommunestyre åpner for kjøp av varmesøkende kamera til kommunens brannvesen 2. Anskaffelsen gjøres innenfor en ramme av inntil kr. 170.000,- (inkl. mva.) 3. Kjøpet dekkes ved bruk av kommunens skadeforebyggingsfond 4. Rådmannen gis fullmakt til å fullføre kjøpet etter at konkurrerende tilbud foreligger. 				Kamera er kjøpt inn i henhold til vedtak.

3.6.5 Plan og næring

Status: (Blank = ikke påbegynt, under arbeid = U, fullført = F)

Tiltak i handlingsplanen	ÅR	Tid/dato	Status	Avvik, andre opplysninger
Nykartlegging	2006- 2009		Under arbeid	Det er foretatt flyfotografering og nykonstruksjon pågår for leveranse i 2008. Her vil vi få ferske og fine kartdata og ortofoto for bruk i en innsynsløsning på nettet.
Vedlikehold økonomisk kartverk og kartfesting lokale nett	Løpende		Under arbeid	Det er foretatt kun det mest nødvendige på denne fronten i 2007 i påvente av nye oppdaterte kart. Det blir viktig å øke innsatsen på dette området for å beholde "ferskvarestempelet" på de nye kartdataene lengst mulig.
Gateadressering	2005- 2007		Under arbeid	De fleste boligeiendommene er nå adressert. Gjenstående, samt opprettinger vil foregå utover våren i 08.
Oppdatere hytterregisteret	2006 →		Under arbeid	I 2007 ble det ikke tid til hytterregistrering. Det er etter hvert mange nye hytter som må etterregistreres.
Oppdatering av temakart – natur	2007→		Ferdig	

4. Rapportering på økonomi:

4.1 Sentraladministrasjon

Resultatenhet	Sentraladministrasjonen
Leder	Jarle Snekkestad

Ansvar:	Budsjett 2007	Regnskap 2007	forbr.%	Vurdering av budsjettsituasjonen og avvik
Totalt sentraladministrasjonen	15.374.900	11.961.261,77	77,80	
111. Politiske utvalg	2.809.000	2.986.638,25	106,32	
119. Tilleggsbevilgning	1.695.000	37.291,12	2,20	Skyldes ubrukte budsjettreserver.
121. Sjefskontor	3.879.900	3.926.437,69	101,20	
123. Organisasjonsavdelingen	7.961.700	7.844.642,43	98,53	
124. Forvaltningsavdelingen	10.658.600	9.849.217,45	92,41	
125. Fellesutgifter	1.376.000	1.314.868,07	95,56	
127. Overformynderi	51.700	42.285,55	81,79	
17. Næring	-17.400.000	-12.489.594,21	71,78	Konsesjonsavgifter hadde en inntektssvikt på kr. 7,3 mill. Utbytte fra Vokks en merinntekt på 2,6 mill.
18. Overføring til kirkelige formål	4.343.000	4.440.338,65	102,24	
19. Pensjonsforhold	0	-5.990.863,24		Skyldes tilbakeføring av pensjonsavsetning 2007, samt føring av beregnede premieavvik jfr. aktuaroppgaver fra pensjonskassene.

	Ant. årsverk	Sykefravær %	Saker komm.st.	Saker formannsk.
Sjefskontor	7,5	0,6 %	129	124
Regnskaps – og skatteavd.	6,8	4,4 %		
Organisasjonsavdeling	8,7	3,3 %		
IKT	3,3	0,5 %		
Fellestjenesten	4,7	19,5 %		

Enhetsleders kommentarer om økonomi:

Forvaltningsavdelingen og område for fellesutgifter er økonomisk sett styrt innenfor de rammer som var stilt til rådighet. Forvaltningsavdelingens mindreforbruk skyldes i hovedsak ref. sykelønn og refusjon tilknyttet fødselspermisjon samt større og mindre besparelser på ordinære driftsposter. .
Avviket på næringskapitlet skyldes mindreinntekter på salg av konsesjonskraft, noe kompensert gjennom større utbytte fra Vokks.

Følgende større investerings- og driftsprosjekter er gjennomført (helt eller delvis) i Forvaltningsavdelingen i 2007:

- Felles økonomisystem (FØS) i Gjøvikregionen. Prosjektet ”sluttføres” medio 2008.
- Nytt skatteregnskap (SOFIE). Nasjonalt prosjekt som for vår del ble sluttført i 2007.
- Oppgradering av IKT-løsninger/nettverk (elev og teknisk).

Alle prosjektene er gjennomført iht. satte økonomiske rammer.

4.2 Dokka Barneskole

Leder	Grete Stensvold
-------	-----------------

Ansvar	Budsjett 2007	Regnskap 2007	Forbruk i %	Avvik i kr.
Totalt 1221 Grunnskole Dokka B.sk	18 670 000	18 400 042,51	98,55	269 957,49

Personell/Brukere

	Ant. årsverk	Sykefravær %	Ant. elever	Ant. klasser/grupper	Ant. personskader	Vold / trusler
Dokka Barneskole	39,1	4,8	388	20	7	8
SFO, Dokka	2,5	11,4	87	1-4 kl.	1	

Enhetsleders kommentar om økonomi:

Dokka barneskole har en samlet netto driftsramme på ca. kr. 18,7 mill, som fordeler seg med ca. kr. 18,5 mill på skolen og ca.kr. 0,2 mill på SFO. Regnskapet viser et forbruk på 98,55% som gir et overskudd på ca. kr. 270 000,- inkl. bruk av tidligere avsetninger på kr. 106 000,-. Overskuddet på kr. 270 000,- fremkommer slik:

- Ikke budsjettert tilskudd i forbindelse med kunnskapsløftet: kr. 188 300,-.

- Overskuddet drift av Skolefritidsordningen: ca. kr. 27 000,-
- Overskudd drift av skolen: ca. kr. 54 700,-

Skolen har jobbet en god del med økonomi, styring og rutiner og er godt fornøyd med resultatet. Gjennom god og fleksibel økonomistyring har en klart å gi elevene et godt undervisningstilbud samt funnet rom for innkjøp av læremidler og nødvendig inventar og utstyr både til elever og lærere.

4.3 Torpa Barne- og ungdomsskole

Leder	Trond Jensen
-------	--------------

Ansvar:	Budsjett 2007	Regnskap 2007	forbr.%	Vurdering av budsjettsituasjonen og avvik
Totalt Torpa barne- og ungd.sk.	13 027 900	13 160 552,75	101,02	Regnskapet viser et lite merforbruk i forhold til det gitte budsjettet. Til tross for stramme budsjetttrammer har skolen klart å gi et tilfredsstillende tjenestetilbud.
22211. Torpa b- og u.skole	12.743.900	13.206.198,99	103,63	
22212. Torpa SFO	284.000	-45 646,24	-16,07	Driftsutgiftene til SFO er sett i sammenheng med driften av skolen totalt. Dette har gitt et regnskapsmessig overskudd som ikke er reelt. Enheten Torpa har totalt hatt et lite merforbruk

Personell/Brukere

	Ant. årsverk	Sykefravær %	Ant. elever	Ant. klasser/grupper
Torpa Barne- og Ungd.skole	25,62	5,5 %	225	10
SFO, Torpa		11,1 %	32	

Enhetsleders kommentarer om økonomi:

Behovet for spesialundervisning har økt mye i løpet av 2007. Denne trenden vil med stor sannsynlighet fortsette inn i kommende år. Det vil derfor være viktig at ressurser til spesialundervisning styrkes i kommende budsjettår.

Videre er det i kommende år spesielt behov for å fornye læremiddelsamlingen, noe som gir store kostnader. Skolen har fornyet elektroniske læremidler og prioritert bærbare pc'er til lærere. Det som gjenstår nå er i stor grad læremidler /skolebøker til elevene. Det er ikke rom for å oppretthold tjenestetilbudet som nå, dersom enheten skal finansiere innkjøp av læremidler som tilfredsstillter Kunnskapsløftet krav, uten at det tilføres "friske" midler.

4.4 Dokka Ungdomsskole

Leder	Odd J. Egset
-------	--------------

Ansvar:	Budsjett 2007	Regnskap 2007	forbr.%	Vurdering av budsjettsituasjonen og avvik
Totalt Dokka ungdomsskole				
22311. Dokka ungdomsskole	11 086 600	10 453 445	94,29%	
22511. Skoleskyss	2 251 000	2 790 337	124 %	

	Ant. årsverk	Sykefravær %	Ant. elever	Ant. klasser/grupper
Dokka ungdomsskole	Lærer V07 1922%	6,4%	Vår 07 190 Høst 07 188	Vår 07 8/11 Høst07 8/11
	H07 2014%			
	Ass. V07 138%			
	H07 138%			
	Ktr. V07 70%			
H07 70%				

Enhetsleders kommentarer om økonomi:

Dokka ungdomsskole, 22311:

Forbruket på 94,29% er totalt sett et resultat av et forbruk tett på 100% (så vidt i overkant) og en refusjon for syke- og fødselspenger på 247%. Dette betyr altså at enheten har hatt et forbruk som budsjettert, mens "inntektene" har vært høyere enn beregnet. En nøkternt bruk av innleide vikarer i langtids sykefravær er hovedgrunnen til "overskuddet".

Skoleskyss, 22511:

Skoleskyss viser et overforbruk, 124%. Dette skyldes takstøkning og noe økt skyssmengde.

Enhetsleders kommentar om sykefravær:

Økningen i sykefraværet fra 5,2% i 06 til 6,4% i 07 skyldes langtidsfravær.

4.5 Voksenopplæring

Leder	Hans Christian Endrerud jr.
-------	-----------------------------

Ansvar:	Budsjett 2007	Regnskap 2007	forbr.%	Vurdering av budsjettsituasjonen og avvik
Totalt Voksenopplæring	1.880.400,-	1.078.110,-	57,33	Øremerket statstilskudd norskopplæring kr. 400.000,-. Redusert bruk av vikar.
22411. Voksenopplæring	2.379.300,-	1.593.186,-	66,96	
22412. Div. prosjekter		3.669,-		
22415. Flyktningadministrasjon	14.100,-	109.740,-		
22416. Øk. sos.hj. flyktninger	-513.000,-	-621.147,-		

Personell/Brukere

	Ant. årsverk	Sykefravær %	Ant.deltakere	Ant. flyktn.
Voksenopplæring	7,2	22,4 %	76 + 517 kursdeltakere	<del> </del>
Flyktningtjenesten	2,4	13,3 %	<del> </del>	36

Enhetsleders kommentar om økonomi:

Totalt forbruk for ansvar 22411 (Voksenopplæringen) er på 66,96 % av budsjettet, og dette skyldes i stor grad øremerket statstilskudd på kr. 400.000,- til norskopplæring, som kompensasjon for endringer i tilskuddsordningen fra 1. september 2005. Videre avvik skyldes refusjon sykepenges for ca. 3,5 måned. Det er også vært en økning i salg av tjenester til nabokommuner.

Totalt forbruk på ansvar 22412, 22415 og 22416 viser et overskudd på ca. kr. 510.000,-. Disse ansvar er saldert mot flyktningfond. Også her er det et mindreforbruk som skyldes sykerefusjon for ca. 3 mnd.

HMS:

Det ble gjennomført vernerunde på arbeidsplassen i vår- halvåret. Ingen spesielle avvik ble registrert. Det har også i år vært et samarbeid med Land bedriftshelsetjeneste. Sykefraværet var i 2007 på 20,7 %, som er høyere enn i 2006. Dette skyldes i hovedsak langtidssykemeldinger.

Sykmeldte over tid er fulgt opp med tiltak i samarbeid med de sykmeldte, og i tråd med kommunens retningslinjer. Det har ikke forkommet personskade.

Likestilling

Det er en overvekt av kvinner i enheten, med 7 kvinner mot 4 menn. Både i administrasjonen og i flyktingtjenesten er det en kvinne og en mann. I voksenopplæringen er det fem kvinner og to menn. Tjenesteproduksjon og arbeidsoppgaver ved enheten er tilpasset begge kjønn.

4.6 Torpa barnehager

Leder	Gunvor Finstuen Framnes
-------	-------------------------

Ansvar:	Budsjett 2007	Regnskap 2007	forbr.%	Vurdering av budsjettsituasjonen og avvik
Totalt Torpa barnehage	235 600	278 677,14	118,28	
23311. Torpa barnehage				

Evt. andre generelle kommentarer om økonomi og drift:

Flere barn på alle avdelinger har ført til merinntekter i form av statstilskudd og foreldrebetaling for 2007. Langtidssykemeldinger er årsaken til at refusjon sykelønn er drastisk høyere enn budsjettet for 2007. Flere barn inn på hver avdeling utløser behov for flere ansatte – og dermed økte lønnsutgifter i forhold til budsjettet.

Torpa barnehage har høyt sykefravær for 2007 på 17,5%. Dette skyldes i hovedsak langtidsfravær. Enheten har lite korttidsfravær.

4.7 Dokka barnehage

Leder	Lisbeth Nygård
-------	----------------

Ansvar:	Budsjett 2007	Regnskap 2007	forbr.%	Vurdering av budsjettsituasjonen og avvik
Totalt Dokka barnehage				
23411. Dokka barnehage	179.100	686.793	383	

Enhetsleders kommentarer om økonomi:

Fra 15.08. 07 er driften utvidet ved Dokka barnehage, avd. Tonlia, med 10 plasser og to hele stillinger.

I denne forbindelse har det også vært behov for å gjøre noen innkjøp.

Merforbruket på kr. 507.693,- skyldes i utgangspunktet at jeg har fått aksept for et merforbruk vedr. økt bemanning høst 2007, bygging av ny lavo og innkjøp av annet utstyr i forb. med utvidelsen av plasser ved barnehagen. De ekstraordinære tiltakene er finansiert med skjønnsmidler barnehage, som føres på budsjettansvaret for generell barnehageadministrasjon.

Sykefraværsprosenten i 2007 er på 7,3%, som fordeler seg slik på den enkelte barnehage:

Furulund 9,3%, Gry 9% og Tonlia 5,8%.

Personell/Brukere

	Ant. årsverk	Sykefravær %	Ant. barn	Herav barn under 3 år
Avdeling Tonlia	13,06	5,8	66	24
Avdeling Furulund	8,83	9,3	41	8
Avdeling Gry	2,15	9,0	13	6

4.8 Nordsinni barnehage

Leder	Anne Ingeborg Terningen
-------	-------------------------

Ansvar:	Budsjett 2007	Regnskap 2007	forbr.%	Vurdering av budsjettsituasjonen og avvik
Totalt Nordsinni barnehage	227400	348353	153,19	
23611. Nordsinni barnehage				

Enhetsleders kommentarer om økonomi:

Året har vært preget av nøkternhet i innkjøp og drift, selv om det er et merforbruk.

Opprusting ut fra krav til HMS/risikovurdering er ordnet,

samt tilrettelegging ut fra utvidede barnegrupper og styrking av bemanningen.

Midler brukt fra Eiendom , årets budsjett og bruk av fond.

Styrking av bemanning er det gitt aksept for, midlene her tas fra skjønnsmidlene til barnehagen.

Disse er ført et annet sted.

Merforbruket er benyttet til kvalitetsforbedring av både bemanningsøkning og HMS arbeid.

Sykefravær er preget av noe langtidsfravær. Fravær i avd. Dæhli er 17.6 %, i avd. Skogvang 7,8 %. Totalt for enheten blir således 13.8 %.

Likestilling er prøvd, men ingen menn har søkt ledige stillinger hos oss.

4.9 Generell barnehage- og skoleadministrasjon

Leder	John Løvmoen
-------	--------------

Ansvar:	Budsjett 2007	Regnskap 2007	forbr.%	Vurdering av budsjettsituasjonen og avvik
Totalt	1.971.900	1.836.814	93,15	
2491- Gen. barnehageadm	33.500	-134.823		
2942- Gen. skoleadm	1.938.400	1.971.638	101,71	

Generell barnehageadministrasjon omfatter felles barnehagerelaterte prosjekter samt spesialpedagog og spesialpedagogiske tiltak rettet mot barn i førskolealder.

Spesialpedagogiske tiltak rettet mot barn i førskolealder utgjør kr. 1.386.263,- av et budsjett på kr. 1,1 mill. Dette overforbruket kan forsvares med bruk av merinntekter fra skjønnsmidler til barnehagen. Det er i tillegg avsatt netto kr. 987.408,69 til bundet driftsfond, av ubenyttede skjønnsmidler øremerket til drift/aktivitetsvekst innen barnehagesektoren.

Generell skoleadministrasjon omfatter felles grunnskolerelaterte prosjekter samt spesialundervisning etter enkeltvedtak i grunnskolene.

Spesialundervisning etter enkeltvedtak hadde en budsjettpost på kr. 5,21 mill. Det ble fra dette budsjettkapitlet disponert kr. 5,41 mill til spesialundervisning. I tillegg til dette bidro grunnskolene med kr. 1.440.400,- i "egenandel" til spesialundervisning i budsjettåret 2007, slik at samlede ressurser for spesialundervisning etter enkeltvedtak i grunnskolene var kr. 6.850.400,-.

4.10 Kultur

Leder	Svein Ladehaug
-------	----------------

Ansvar:	Budsjett 2007	Regnskap 2007	forbr.%	Vurdering av budsjettsituasjonen og avvik
Totalt Kultur	5.149.900	5.310.174	103%	(Se enhetsleders kommentarer nedenfor)
511. Kulturadministrasjon	2.391.700	2.471.251	103%	Overforbruket skyldes hovedsakelig manglende publikumsoppslutning på enkeltarrangementer, samt noe høye utgifter til lønn og sosiale utg. på kulturkontoret.
512. Kulturvern	186.400	169.474	91%	
514. Bibliotek	1.375.200	1.340.985	97%	
515. Kino	109.200	111.532	102%	Flere uregelmessigheter i driften (bl.a. maskinhavari) og sviktende besøk til tross; Regnskapet for Sentrum kino viser kun et ubetydelig overforbruk. Dette skyldes at utgiftene til filmleie i noen grad følger besøkstallet.
517. Parken ungdomsklubb	1.087.400	1.216.931	112%	Overforbruket skyldes et i overkant ambisiøst aktivitetsnivå. For at ungdomsklubben hele tiden skal være en attraktiv møteplass for ungdom må klubben fungere dynamisk og til en viss grad kunne respondere på ungdommenes ønsker og "trender i tiden". En kan fastslå at i et forsøk på å imøtekomme brukernes ønsker og administrative så vel som politiske forventninger om høy aktivitet, har ungdomsklubbens generelle aktivitetsnivå vært for høyt i forhold til budsjett i 2007.

Personell

	Ant. årsverk	Sykefravær %
Kulturkontoret	2,50	1,7%
Idrett	0,00	0,0%
Bibliotektj.	2,60	2,1%
Parken Ungdomsklubb	1,98	3,1%
Kino	0,37	0%

Enhetsleders kommentarer om økonomi:

Kulturenhetens regnskap for 2007 viser et overforbruk på ca. kr. 160.000. Overforbruket i 2007 skyldes en offensiv satsing på enkeltarrangementer, tiltak og prosjekter i regi av kulturkontoret og Parken ungdomsklubb. Bakgrunnen for denne satsingen ligger paradoksalt nok i de "ekstrabevilgningene" (med påfølgende forventinger om høy aktivitet) enheten fikk ved budsjettbehandlingen i desember 2006. Regnskapet viser at satsingen var i overkant offensiv i forhold til tilgjengelige midler, men også at mange usikkerhetsmomentene gjør detaljert planlegging av arrangementer og tiltak vanskelig – særlig i de tilfellene der inntektssiden er avhengig av publikums oppslutning.

4.11 Sosialtjenesten (NAV-kommunal del)

Leder	Bjørn Kasper Sørum
-------	--------------------

Ansvar:	Budsjett 2007	Regnskap 2007	forbr.%	Vurdering av budsjettsituasjonen og avvik
Totalt Sosialtjenesten				Forbruket er godt innenfor budsjettrammen.
311. Sosialtjenesten	5.336.600	3.827.470	71,72	

Enhetslederers kommentarer om økonomi:

Regnskapet for 2007 viser et betydelig underforbruk. Budsjettplanlegging kan være vanskelig å forutsi både p.g.a. flere refusjoner, mindre utbetalinger av sosialhjelp og færre kjøp av institusjonsplasser for rusmiddelbrukere enn forventet. Dette er å anse som hovedårsaker til underforbruket i henhold til opprinnelig budsjett for 2007.

Sykefraværet for sosialtjenesten har i 2007 vært 7,2 %. Dette er en klar nedgang fra 2006. Fraværet anses ikke som bekymringsfullt og de sykmeldte har fått nødvendig oppfølging, bl.a. ved innkjøp av heve/senke bord og tilpasset arbeidsstol.

Generell noe vakans i noen stillinger i løpet av 2007. Bl.a. var en stilling i 90% ubemannet i perioden 140607-311207. Gjeldsrådgiver er ansatt i 70% stilling og har i 2007 behandlet 40 saker.

FAGLIG UTVIKLING FRA 2006 – 2007:

	2006	2007
Aktive brukere:	227	202
Utbetalinger	133	135

Råd/veiledning	94	67
Nye brukere	68	57
Saker	1046	946

Den positive utviklingen skyldes mye vektlegging av råd/veiledning og tett oppfølging av brukere. Fra 01 09 07 ble sosialtjenesten i kommunen en del av NAV Nordre Land. Sammenslåingen har vært positiv for alle enheter.

4.12 Kulturskole

Leder	Sigrunn Granseth
-------	------------------

Ansvar:	Budsjett 2007	Regnskap 2007	forbr.%	Vurdering av budsjettsituasjonen og avvik
Totalt Kulturskole				
291. Kulturskole	2002000	1963875,23	98,10	Kom ut med et lite overskudd etter å ha fått tilført lønnskompensasjonen.

Personell/Brukere

2007	Ant. årsverk	Sykefravær %	Ant. elever	Antall elevplasser	Venteliste pr. 31.12.07
Kulturskole	5,09	2,6	188	223	9

Enhetsleders kommentar om drift:

Kulturskolen har i regnskapsåret 2007, holdt seg innenfor de rammene som ble tildelt.

Sykefraværet er ganske normalt til kulturskolen å være, selv om vi også i 2007 har hatt noe langtidssykmelding.

Oppstart av strykerundervisning har ikke latt seg gjennomføre i 2007 grunnet de økonomiske rammer. Men dette ble startet opp i januar 2008. Dette har latt seg gjennomføre innenfor de tildelte rammer fordi det oppstod ca 10 % ledig stilling i forbindelse med konstituering av leder ved nyttår 07/08.

Det er i driftsåret jobbet kontinuerlig med de mål og tiltak som er definert i virksomhetsplanen for enheten: Opprettholde / utvikle kvalitet og kvantitet på eksisterende tilbud, rekrutteringstiltak i samarbeid med grunnskolene og skolekorpene og oppfølging av elever gjennom kontakt med hjemmet. Vi har fortsatt noen på venteliste, på bl.a. tangent og sang. Kulturskolen har også dirigentansvaret for kor og korps og yter dermed tjenester til ca. 300 personer totalt hver uke.

4.13 Familie og Helse

Leder	Jorun Ø. Bjerke/Frøydis Fretheim
-------	----------------------------------

Ansvar:	Budsjett 2007	Regnskap 2007	forbr.%	Vurdering av budsjettsituasjonen og avvik
Totalt Familie og helse	21 690 100	23 368 862	107,74	
331. Familie og helse adm	1 028 300	944 226	91,82	
332. Legetjenesten	4 776 800	4 923 314	103,07	
333. Miljørettet helsevern	495 000	521 917	105,44	
334. Helsestasjon	901 600	934 223	103,62	
335. Fysioterapi og ergoterapitj.	2 869 800	2 808 504	97,86	
336. Psykisk helsearbeid	650 600	500 662	76,95	
337. PP-tjenesten	1 646 000	1 456 475	88,49	
338. Barnevern	6 237 300	8 167 376	130,94	
339. Tilrettelagte tjenester	3 084 700	3 112 161	100,89	

Evt. andre generelle kommentarer om økonomi og drift:

Grunnet økt saksmengde fikk barneverntjenesten opprettet en ny stilling i fjor høst. Dette pluss flere meldinger medførte flere tiltak i barneverntjenesten, og denne tjenesten har hatt et merforbruk i 2007. Barneverntjenesten fikk 58 meldinger i '07 mot 46 i '06. Barn med tiltak pr. 31.12.07 var 81, mot 45 pr. 31.12.06. Gjennom 2007 mottok 96 barn tiltak fra barneverntjenesten, i 2006 var det 52.

Mindreforbruk i andre tjenesteområder har gjort at enheten som helhet har et noe mindre merforbruk.

Sykefraværet er generelt lavt i enheten.

Personell	Årsverk	Sykefravær %
Administrasjon	2,0	6,3
Miljørettet Helsevern – lokalt	0,33	0,0
Helsesøstertjenesten (skole- /helsestasjon- /jordmortjeneste/helsest. for ungdom) 0,4 st. er prosjektstilling	4,0	2,9
Ergo-og fysioterapitjenesten	3,15	1,3
Driftsavtale – fysioterapeuter	7,15	
Psykisk helsearbeid	6,2	0,6
PP-tjenesten	3,0	4,5
Barneverntjenesten	5,0	3,0
Barneboligen	5,5	5,1
Avlastning	1,5	7,3

4.14 Omsorg og rehabilitering

Leder	Anne Grethe Kamphaug
-------	----------------------

Ansvar:	Budsjett 2007	Regnskap 2007	forbr.%	Vurdering av budsjettsituasjonen og avvik
Totalt Omsorg og rehabilitering	83 473 600	86 949 003	104,16	
3611. Omsorg og rehab. adm	8 291 800	8 145 792	98,24	
3612. Omsorgsdistrikt Dokka	11 928 800	12 518 716	104,95	Overforbruket skyldes ekstrainnleie på grunn av pasienter som ønsker å dø hjemme og i den forbindelse ofte trenger omfattende pleie. Mangel på kvalifiserte vikarer har ført til overtid.
3613. Omsorgsdistrikt Torpa	15 408 400	15 968 680	103,64	Årsaken til overforbruket her er det samme som i Omsorg Dokka. Omsorg ved livets slutt både inne på Korsvold og ute i bygda har ført til at det har vært brukt ekstrahjelp.
3614. Rudsgata bofellesskap	8 632 400	9 337 650	108,17	Avdelingen fikk på begynnelsen av året ansvar for en ekstra bruker

				som viste seg å ha behov for mye omsorg, noe som har ført til ekstrainnleie. Det ble også inntektstap på kr. 200 000 i øremerket tilskudd til ressurskrevende brukere.
3615. Snertinn bofelleskap	7 785 100	9 045 768	116,19	Inntektstap på kr. 840 000 i øremerket tilskudd til to ressurskrevende brukere. I tillegg fikk avdelingen utgifter til en ekstra bruker med økt omsorgsbehov og døgkontinuerlig oppfølging.
3616. Kjøkken	5 087 600	5 152 407	101,27	Det har vært leid inn 30% ekstrahjelp fra oktober p.g.a at det ikke har vært ansatt lærling. Det var også mye sykdom på slutten av året.
3617. Landmo sykehjem	26 339 500	26 779 991	101,67	Overbelegg og sykere pasienter der det har vært nødvendig å sette inn ekstra bemanning i perioder. Bruk av sykepleiere på bakvakt p.g.a. manglende kvalifiserte vikarer utløser overtid. Stor sirkulasjon på vikarer og unge vikarer som krever mye opplæring fører til mye bruk av ekstrahjelp

Enhetsleders kommentarer om økonomi:

Enhetene Landmo sykehjem og Åpen omsorg ble slått sammen til enhet Omsorg og rehabilitering 01.01.07 og det ble opprettet tildelingskontor som var i drift fra april.

P.g.a sammenslåingen tok det noe tid før enn budsjett 2007 ble justert slik at det ble enkelt å bruke i rapporteringssammenheng, men dette er på ingen måte årsaken til overforbruket.

Sykere pasienter fører først og fremst til større omsorgsbehov for den syke, men det brukes også mer tid på omsorgen for pårørende og på dokumentasjon.

Lav grunnbemanning i enkelte avdelinger, f.eks Avdeling 2. etasje, gjør det vanskelig å avvikle pålagt opplæring av de ansatte og møtevirksomhet uten at det brukes vikarer.

I tillegg er det en generell mangel på vikarer i pleie og omsorgstjenesten med faglig bakgrunn, noe som igjen fører til at det i perioder må være bakvakt for sykepleiere, og utrykning på vakt utløser overtid.

Noe av overforbruket skyldes også at to kjente funksjonshemmede brukere av forskjellige årsaker har fått endrede og omfattende behov for pleie og omsorg.

Overforbruket på **3,5 mill kroner** skyldes:

Inntektstap på **kr. 1. mill.** i øremerket tilskudd til ressurskrevende brukere/tjenester.

Overforbruket på lønnsutgifter er på **kr. 2,4 mill.**, til tross for en innsparing på fastlønn, avtalefestede tillegg og ferievikarer på **kr. 2,5 mill** og fordeler seg slik:

- Overforbruk på sykevikarer og vikarer ved fødselspermisjon utgjør kr 535 000 når refusjonene er trukket fra.
- Andre vikarer art 10205:10209 er overforbrukt med kr. 1, 6 mill.

Arbeidstilsynet og Arbeidsmiljøutvalget påla enheten å gjennomføre kursing av personale i hjemmetjenesten, miljøarbeidertjenesten og Soltun i hvordan de skal forholde seg til å håndtere truende og voldelige personer. I den forbindelse ble det gjennomført intern kursing med innleid kursleder. Utgiftene til dette, på grunn av at de som gjennomgikk kurset måtte ha vikar, beløp seg til ca. 350 000 kroner.

- Ekstrahjelp art 10300:10308 er overforbrukt med kr. 1, 2 mill
- Overtid art 10400 er overforbrukt med kr. 756 000.

Årsaken er mangel på vikarer generelt og kvalifiserte vikarer i perioder. Det at Turnusplanleggingsprogrammet NOTUS nå brukes i alle avdelinger synliggjør bruken av overtid bedre enn før.

- Annen lønn, art 10500:10509 er overforbrukt med kr. 188 000.
Herunder ligger utgifter til støttekontakt, omsorgslønn, avlastningstiltak, arbeidsoppmuntringspenger.
- Pensjon og arbeidsgiveravgift er overforbrukt med kr. 670 000.

Personell/Brukere

Ansvar:	Antall årsverk	Sykefravær i %	Kommentarer
Totalt Omsorg og rehabilitering			
36111. Omsorg og rehab. adm	3,0	0,3	
36112. Tildelingskontor	2,0	7,1	
36113. Fagteam	7,25	6,8	
36114. Vaskeri	1,7	0,7	
36115. Ambulerende vaktmester	1,6	2,7	
36121. Hjemmesykepleie Dokka	18,5	9,5	
36122. Hjemmehjelp Dokka	5,0	17,0	Langtidssykemeldte
36131. Hjemmesykepleie Torpa	11,4	5,8	Har hatt 2 langtidssykemeldte, delvis etter skade på jobb
36132. Hjemmehjelp Torpa	3,9	11,0	Har en del nakke skulderplager på grunn av uheldige arbeidsstillinger
36133. Korsvold omsorgssenter	4,25	4,1	
36134. Korsvold dagsenter	3,65	2,9	
36135. Furuholtet bofellesskap	8,8	13,5	Langtidssykefravær på grunn av skade . Her er det tunge brukere og dette fører ofte til nakke og skulderplager.

36141. Rudsgata bofellesskap	16,8	10,4	
36142. Vedsenteret	1,0	0,0	
36151. Snertinn bofellesskap	13,6	12,5	
36152. Brukerstyrt personlig assistent	4,84	18,3	En ansatt har vært sykemeldt hele året
36161. Kjøkken	9,55	6,9	
36172. Landmo sykehjem 2. etg.	26,3	11,4	Tungt belegg fører til slitasje hos eldre arbeidstakere
36173. Soltun	16,35	10,9	
36174. Rehabiliteringsavdelingen	16,88	9,0	

4.15 Teknisk drift og eiendom

Leder	Asbjørn Strømsjordet
-------	----------------------

Ansvar:	Budsjett 2007	Regnskap 2007	forbr.%	Vurdering av budsjettsituasjonen og avvik
Totalt Teknisk drift og eiendom	21.507.000	23.897.084	111,1	Noe merforbruk.
441. Tek, drift og eiend. adm.	993.400	1.040.207	104,7	
441. Andre boligtiltak-husbankmidl	50.000	0		
442. Vedlikehold	18.559.600	19.501.367	105	Pålagte oppgaver ca 430 ` / hærverk bygg elvrøm 60`, redusert husleie p.g.a salg.
442. Vaktjeneste	-10.000	-193	-	
443. Festetomter/jordeiendommer	50.000	52.902	105,8	
445. Maskinforvaltning/Verksted	42.000	849.047		Bygging driftsstasjon (bru / Port)
446. Sysselsetting	170.800	47.269	27,7	
447. Veger og gater	3.084.900	3.754.580	121,7	Merutgift vedlikehold generelt / snøbrøyting / strøing / skraping. + flom ca 220`
448. Brannvesen	2.732.600	3.277.099	119,9	Lønn mannskap utrykning diff 386` + flom 115`
451. Vannforsyning	-1.190.900	-1.609.402	135,1	Selvkost- område
452. Avløp	-2.044.300	-2.140.052	104,7	Selvkost- område
453. Renovasjon	-717.100	-662.635	92,4	Selvkost-område
458. Feier	-252.700	-208.032	82,3	Flere tilsyn etter § 13 må utføres, som igjen gir inntekter.

499. Lønn til fordeling	38.700	-5.267		
-------------------------	--------	--------	--	--

Personell/Brukere

	Ant. årsverk	Sykefravær %	Ant. leiligheter	Ant. off. bygg
Administrasjon	3	0,8		
Forvaltning Drift Vedlikehold	36	12,3		
Maskinforvaltning	0,5	0,0		
Renseanlegg	2,5	7,8		
Vannforsyning	2,8	19,3		
Avløp	1,95	0,0		
Renovasjon	1,56	20,9		
Veger	3,1	0,0		
Brannvesen	2,33	14,6		
Feievesen	2	5,2		
Sysselsetting	1	0,0		

	Ant. utrykninger	Ant A-objkter	Ant. kontrollert
Brannvesen	87	60	0
	Antall piper	Ant. feide piper	Ant. utf. brannsyn
Feievesen	3200	2115	224

Enhetsleders kommentarer om økonomi:

Totalt har enheten et merforbruk på ca 2,4 mill. Dette kan forklares i hovedtrekk med at dette året har vært spesielt, med flomkatastrofen (ca 350`), oppgaver som har blitt pålagt i løpet av året (merforbruk ca 430`), en rikelig snøvinter på høsten 07 har medført ekstra brøyting og strøing og at driftsstasjonen opplevde havari på en kran. Dette ble da byttet ut med en kjøringsbru, og det ble satt inn ny port.

Enheten har hatt et noe høyt sykefravær dette ligger på 12 %. Dette kan i noen grad forklares med at enheten har hatt noe langtidssykemelding.

4.16 Plan og næring

Leder	Merete Glorvigen
-------	------------------

Ansvar:	Budsjett 2007	Regnskap 2007	forbr.%	Vurdering av regnskap og ev. avvik i forhold til budsjett
Totalt Plan og næring	4313900	3842971,45	89,08	I sum har enheten et forbruk på 89,08 % i 2007. Det er for de fleste ansvarene ingen nevneverdige avvik på driftsutgiftene. Selvkostområdene bygg og oppmåling bidrar i vesentlig grad til enhetens totalresultat pga. gebyrinntektene.
711 Plan Miljø Næring (herunder adm. Plan og næring, Landbruksvikar, Landbrukskontoret, Skogeiendommer, Plan, Miljøvern, Jakt og viltstell og Fiskestell)	2804300	3002734,96	107,08	Ansvar 71123 skogeiendommer avviker fra budsjett pga. mer drift gjennom året enn budsjettet.
751 Bygg/oppmåling (Byggesaksbehandling og Oppmåling)	1509600	840236,49	55,66	Det settes av kr. 110 000 på fond på ansvaret 75152 Oppmåling.

Personell/Brukere

	Ant.årsverk		Sykefravær%
Landbrukskontoret	3,8		2,1
Landbruksvikar	2,1		8,6
Skogeiendommer	0,1		0,0
Plan	1,5		2,0
Bygg	2,0		0,0
Oppmåling	3,0		11,0
Sum Plan og næring	12,5	Sum Plan og næring	5,0

HMS:

Enhetens årsplan HMS 2007 er i hovedtrekk fulgt, med unntak av medarbeidersamtaler, som ikke ble gjennomført dette året.

Sykefravær:

Det har i 2007 vært sykmeldinger på ansvarene 71121 Landbruksvikar og 75152 Oppmåling.

4.17 Fellesinntekter og fellesutgifter

Leder	John Løvmoen
--------------	--------------

Ansvar:	Budsjett 2007	Regnskap 2007	forbr.%	Vurdering av budsjettsituasjonen og avvik
Totalt				
81111- Skatter	-102.400.000	-101.522.485	99	
81121- Eiendomsskatt	-13.800.000	-13.970.271	101	
82111- Statlige rammetilskudd	-111.497.000	-113.071.441	101	
82521- Moms investering	-5.300.000	-4.687.071	88	Skyldes at budsjetterte investeringer forskyves ut i tid.
82522- Kompensasjonstilskudd	-3.650.000	-4.677.449	128	
91111- Renter/omkostninger på lån	7.393.000	10.580.101	143	Må sees i sammenheng med 91112.
91112- Andre renter/omkostninger	0	-7.637.845		
92111- Avdrag på lån	12.300.000	12.542.847	102	
92121- Formidlingslån	-2.700.000	55.136	-2	
93111- Disposisjonsfond	3.315.000	1.457.289		Netto bruk og avsetning av fond. Differansen mellom budsjett og regnskap skyldes forskyvninger mellom år.
93121- Bundne driftsfond	240.000	2.549.895	1062	Gjelder primært barnehagemidler.
97111- Overført til invest.regnskap	7.700.000	7.700.000	100	
99111- Ikke disp. netto dr.res		1.121.260		

Generelle kommentarer om økonomi og drift:

Skatter og statlige rammetilskudd må sees i sammenheng. Mindreinntekter fra skatter (sett i forhold til landsgjennomsnittet) blir kompensert ved merinntekter på statlige rammetilskudd i form av inntektsutjevning.

Eiendomsskatt er utskrevet i året med kr. 13,9 mill. Virkningen av at kommunen ikke skal beskatte boliger/fritidseiendommer/næringsbygg som ikke er definert som verker og bruk, vil først komme i 2008.

Mindreinntekter på Moms investering skyldes i hovedsak at større investeringsprosjekter som rehabilitering av Dokka barneskole og utbygging av barnehageplasser er prosjektert i 2007, med forventet investeringsoppstart tidligst i 2008. Fra regnskapsåret 2009 vil disse inntektene ”forsvinne” fra driftsregnskapet, da mva-refusjonen skal inntektsføres i investeringsregnskapet som delfinansiering av investeringsprosjektene.

Netto renter gir ca 1,3 mill i merinntekter. Dette skyldes i all hovedsak en større renteoppgang enn forutsatt i budsjettet, og en bedre avkastning på våre innskudd og plasseringer. Renter og avdrag på innlån balanserer i forhold til budsjettet. Budsjettet på ansvar 92121 gjelder budsjetterte renteinntekter, og fremgår på feil ansvar i oversikten. Denne korrigeringen er gjort i kommentarene ovenfor.

5. Investeringsstatus pr. 31.12.2007

Oppstart og fremdrift på investeringssiden er preget av begrensningen på kapasitet til å sette i gang, gjennomføre og følge opp prosjektene. Dette er spesielt tydelig for investeringsprosjekter innen VA-området. Enheten har prioritert å slutføre prosjekter innen miljøgata, stedsutvikling, skyss-stasjonen og fast dekke på kommunale veier, før nye prosjekter igangsettes.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
06751	Dokka barnehage Tonlia	0	335.239,78	335.239,75	220.857,56	114.382,19

Kommentarer til prosjektet:

En del gjenstående og bestilte arbeider utomhus. Gjerding mot nabo og de minste's lekeareal, port v. uthus m.m. Fjerning av jordhaug, planering og tilsåing. Beising av nybygg og eksisterende. Tilbakeføring og komplettering av lekeapparater.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
06798	FØS -nvestering Visma	350.000,-	0,-	350.000,-	318.803,00	31.197,-

Kommentarer til prosjektet:

Føs –prosjektet går i 2008 inn i avslutningsfasen, hva investeringer angår. Medgått ramme er i henhold til kommunens andel av Gjøvik-regionens fordelte investeringsutgifter.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
06807	Snertinn omsorgsboliger	0	195.869,65	195.869,65	195.869,65	0,-

Kommentarer til prosjektet:

Restbevilgning brukt til kontorplass og gjenstående utenomhusanlegg på Snertinn. Investeringene er utført og prosjektet er avsluttet.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
06879	DUS- erstatning	0	0	0	-66.633	0,-

Kommentarer til prosjektet:

Prosjektet omfatter en erstatnings- sak fra en entrepenør på VA-anlegg i svømmehallen.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
06929	Nordsinni bh, Skogvang	0	209.358,20	209.358,20	64.910,-	144.448,20

Kommentarer til prosjektet:

Resterende er tenkt brukt som delfinansiering av utvidelse garderobe, ca 16 m2. Tegninger med beskrivelse er ferdig utarbeidet vinteren 07/08. Tilbud hentes inn i april.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
06964	Trafikksikkerhetsplanen	0,-	235.126,61	235.426,61	19.485,-	215.941,61

Kommentarer til prosjektet:

Tiltak er nettopp gjennomført og det er flere tiltak i løpet av sommeren 2008. Opphøyde gangfelt Nedre Smebyveg, skilte fotgjengerfelt i Skredder Engs veg og fortgjengerovergang ved Rosteinvegen.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
06974	Barnebolig	0	13.000,-	13.000,-	13.000,-	0,-

Kommentarer til prosjektet:

Er tatt i bruk og fungerer som bolig for 2 brødre. Prosjektet avsluttes da det heretter går inn i vanlig drift.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
06984	Bussterminal Dokka	600.000,-	250.320,50	850.320,50	817.700,73	32.619,77

Kommentarer til prosjektet:

Prosjektet er i utgangspunktet avsluttet. Avventer ”status” av noe beplanting når det blir bart. Prosjektet ”flyter” sammen med Miljøgata og sees i sammenheng med dette.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
06986	Stedsutvikling	0	260.250,-	260.250,-	142.373,13	117.876,87

Kommentarer til prosjektet:

Prosjektet ”flyter” sammen med Bussterminal Dokka og Miljøgata og sees i sammenheng med disse.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
06990	KLP – egenkap.innskudd	827.507,-	0,-	827.507,-	827.507,-	0,-

Kommentarer til prosjektet:

Innkalling av Egenkapitalinnskudd i KLP.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
06999	Ekstraord. avdrag	1.538.280,-	937.029,71	2.475.309,40	2.475.309,40	0,-

Kommentarer til prosjektet:

Ekstraordinære avdrag på formidlingslån, samt innfrielse av de samme lånene, skal kommunen benytte til ekstraordinær nedbetaling av sin totalt gjeldsbyrde. Dette er gjort i 2007 for årene 2005 og 2006.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07001	Brann/vanntankvogn	200.000,-	0,-	200.000,-	663.871,62	0,-

Kommentarer til prosjektet:

Prosjektet er avsluttet, og dessverre et prosjekt med manglende økonomisk styring, som tidligere orientert til Formannskapet den 12.09.2007.

Resultatet er at vi har fått en tankvogn som er velfungerende til vannforsyning, brannslukking og reserve-drikkevannkilde, og det er beklagelig at dette ikke ble forelagt formannskapet på et tidligere tidspunkt med informasjon om status og økonomi, og evt. tileggsbevilget.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
--------	----------	---------------	-------------	--------------	---------	----------------

			tidl. år			
07002	NAV-etablering	4.250.000,-	0,-	4.250.000	3.324.132,82	925.867,18

Kommentarer til prosjektet:

Prosjektet er avsluttet fra PL / BL med en restbevilgning som nevnt over. NAV har i ettertid ønsker om endringer. Dette går primært på ytterligere støyisolering mellom arbeidsplassene. Dette vil bli fremmet i egen sak.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07003	Komm. boliger rehab	1.307.000,-	0,-	1.307.000,-	607.000,-	700.000,-

Kommentarer til prosjektet:

Prosjektet løper videre så lenge det er større utbedringsbehov på våre utleieboliger. Så langt har 3 leiligheter i Nybovegen og 1 leilighet i Villavegen blitt totalrenovert.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07004	ENØK-tiltak	250.000,-	84.510,02	334.510,02	332.674,48	1.835,54

Kommentarer til prosjektet:

Forskjellige energireducerende tiltak gjennomføres årlig i takt med bevilgninger. Utskifting av svært dårlige vinduer i klasseromsfløya ved TBUS blir gjennomført gradvis, og noen vinduer ble også skiftet i 2007. I tillegg ble en del varmepumper montert i bl.a. noen barnehager, PU-boligene og barnebolig.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07005	Kjøp av transport/utstyr	316.000	181.875	497.875,-	590.623,20	0,-

Kommentarer til prosjektet:

Prosjektet består av mange enheter, men det som er utslagsgivende for overskridelsen er en Toyota Hiace til kr 169.000. Denne er kjøpt inn på Brann og Redning. Bilen var tenkt finansiert over fond, men dette var ikke i tråd med de regnskapsprinsipper som Nordre Land Kommune skal forholde seg til. Bevilgningsak burde derfor ha vært fremmet. Bilen blir nå benyttet som feierbil.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07006	Andeler i Viken skog	8.915,60	0,-	8.915,60	8.915,60	0,-

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07007	DBS rehab	2.000.000	164.888,-	2.164.888,-	157.625,-	2.007.263,-

Kommentarer til prosjektet:

Forprosjekt er i gang. Utlysning av arkitektkonkurranse

etter påske 2008. Framdriftsplan vil bli utarbeidet i samarbeid med valgt arkitekt i april / mai. Politisk behandling av forprosjektrapport, anbudsinnhenting og finansiering i juni 2008.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07008	Generell IKT-opprust.	500.000,-	381.004,88	881.004,88	238.485,-	642.519,88

Kommentarer til prosjektet:

Prosjektet går løpende. Ett av hovedpoengene med årlig bevilgning på dette området, er at de årlige bevilgningene i noen grad skal "spares" slik at betydelige løft innen IKT (som skjer ved oppgraderinger) er ferdig finansiert, og ikke behøver en betydelig bevilgning de enkelte år.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07009	Grunnskolen IKT-plan	500.000,-	0,-	500.000,-	314.816,-	185.184,-

Kommentarer til prosjektet:

Prosjektet omfatter anskaffelse av elektroniske læremidler/hjelpemidler til skolene, i henhold til grunnskolens IKT-plan.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07010	Trådløst nettverk skoler	700.000,-	0,-	700.000,-	599.662,40	100.337,60

Kommentarer til prosjektet:

Prosjektet er i hovedsak gjennomført med etablering av 3 trådløse nett. Noen utfordringer har oppstått på ett av disse nettene (elevnettet), og disse må løses før prosjektet kan avsluttes. Det forventes at restbevilgningen er tilstrekkelig for å løse disse utfordringene.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07011	Bassengheis TBUS	250.000,-	0,-	250.000,-	220.819,-	29.181,-

Kommentarer til prosjektet: Prosjektet er gjennomført og avsluttet. Rådmannen har besluttet at udisponerte midler skal brukes til automatisk døråpner ved hoveddøra TBUS.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07012	Barnehage ny avd	5.000.000,-	0,-	5.000.000,-	0,-	5.000.000,-

Kommentarer til prosjektet:

Arkitekt og tekniske planleggere utarbeider tilbudsgrunnlag som sendes ut 7.april. Prosjektet er utlyst på Doffin-basen og meldt til Arbeidstilsynet. Rammetillatelse er gitt. Siste prosjekteringsmøte er satt til den 31.mars.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07013	Infeksjonsisolat Landmo	350.000,-	0,-	350.000,-	337.500,-	12.500,-

Kommentarer til prosjektet:

Prosjektet er gjennomført og avsluttet.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07014	Komm. veger fast dekke	2.000.000,-	793.847,33	2.793.847,33	1.427.010,23	1.366.837,10

Kommentarer til prosjektet:

Asfaltering startet opp i fjor høst og skal slutføres innen 1. juni 2008.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07015	Renovere VA-ledninger	1.000.000,-	0,-	1.000.000,-	125.890,-	874.110,-

Kommentarer til prosjektet:

Skal videreføres i 2008, renovering på Torstu. Fortsatt store behov for renovering.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07016	Utvide VA nett randsone	500.000,-	0,-	500.000,-	0,-	500.000,-

Kommentarer til prosjektet:

Har flere aktuelle områder for å tilknytte randsoner. Prosjekt vil bli gjennomført i år evt. neste år.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07017	Off godkj. vannverk	250.000,-	0,-	250.000,-	0,-	250.000,-

Kommentarer til prosjektet:

Arbeidet skal tas opp igjen i år og slutføres.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07018	I-nett	0,-	300.000,-	300.000,-	98.250,-	201.750,-

Kommentarer til prosjektet:

Hoveddelen av prosjektet er gjennomført etter plan. Det som gjenstår er innkjøp av digital skjema-løsning og tilpassing av denne samt noe justering av web-løsning. En god portal vil være avgjørende for at vi kan gi gode tjenester på web og krever kontinuerlig oppfølging/justering av vår løsning.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07020	Dokka Renseanlegg	267.000,-	0,-	267.000,-	213.600,-	0,-

Kommentarer til prosjektet:

Utbedring av septikmottaket ved renseanlegget på Dokka er gjennomført. I h.h. til formannskapetets vedtak skulle inntil kr 267.000 dekkes over kapitalbudsjettet ved bruk av restfinansiering – restlån – Oppgradering avløp.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07021	TBUS skolemøbler	0,-	46.309,25	46.309,25	46.309,25	0,-

Kommentarer til prosjektet:

Restbruk av en tidligere bevilgning til skolemøbler ved Torpa barne- og ungdomsskole. Supplering av tidligere innkjøp. Restbevilgningen er nå i sin helhet disponert, og prosjektet kan avsluttes.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
--------	----------	---------------	-------------	--------------	---------	----------------

			tidl. år			
07022	Gateadresseringsprosjektet	0,-	364.927,-	364.927,-	364.927,-	0,-

Kommentarer til prosjektet:

Gateadresseringsprosjektet er i hovedsak gjennomført. Nær alle aktuelle skilt er kjøpt og satt opp. Restarbeidet som gjenstår er evt. supplering, og behandling av evt. klager. Prosjektet vil bli endelig avsluttet i 2008.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07025	Klausulering nedslagsfelt	250.000,-	0,-	250.000,-	0,-	250.000,-

Kommentarer til prosjektet:

Arbeidet skal tas opp igjen i år og slutføres.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07026	Nødvannkilde Dokka	250.000,-	0,-	250.000,-	0,-	250.000,-

Kommentarer til prosjektet:

Arbeidet skal tas opp igjen i år og slutføres.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07718	Kjøp/salg av aksjer	0,-	0,-	0,-	-255.482,-	0,-

Kommentarer til prosjektet:

Bokført salg av kommunens aksjeportefølje i driftsselskapet til Hov Møbelindustri/Dokka Møbler AS.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07719	Kjøp/salg jordeiendommer	0,-	0,-	0,-	4.798,-	0,-

Kommentarer til prosjektet: Utgifter i forbindelse med tinglysing av skjøte etc. ved kjøp eller salg av jordeiendommer.

Ved salg blir utgiften dekt opp av kjøper og tilbakeført konto.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning

07720	Kjøp/salg av eiendommer	0,-	0,-	0,-	12.062,-	0,-
-------	-------------------------	-----	-----	-----	----------	-----

Kommentarer til prosjektet:

Tinglysing, oppmåling etc. i forbindelse med kjøp/salg av eiendommer som ikke kommer inn under jordeiendom eller tomter i regulert område. Div. tilleggsareal etc. kommer inn under dette objektet.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07721	Kjøp/salg tomter	0,-	0,-	0,-	259.762,-	0,-

Kommentarer til prosjektet:

Utgifter til tinglysing, oppmåling etc. ved kjøp og salg av tomter. Næring eller boligtomter i regulert område. Her gjelder det næringstomter på Vinjarmoen og boligtomter i Tonlia.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07850	Miljøgata	1.500.000,-	887.555,59	3.364.288,-	3.364.288,-	0,-

Kommentarer til prosjektet:

Utbedring/opprusting av miljøgatas forlengelse ble gjennomført i h.h. til vedtatte planer i 2007. Storparten av de steinmaterialer som skal brukes i hele gata er innkjøpt. Utbedringen av eksisterende gate starter så raskt som praktisk mulig våren 2008. Det er bevilget kr 2.600.000 i budsjettet for 2008, men i h.h. til vedtaket som ble fattet kunne noe av dette benyttes allerede i 2007 i forbindelse med innkjøp av materiell. Ca kr 976.000 ble benyttet i 2007. Dvs at det er ca kr 1.624.000 disponibelt for gjenværende arbeider i 2008.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07990	Utlån	4.000.000,-	0,-	4.000.000,-	4.000.000,-	0,-

Kommentarer til prosjektet:

Prosjektet omfatter overtagelse av lån fra Nordre Land idrettslag, og er ført og finansiert i henhold til K-sak 37/07.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
07992	Formidlingslån	3.700.000,-	337.955,61	700.000,-	2.149.780,12	1.888.175,49

Kommentarer til prosjektet:

Det ble i 2007 foretatt et låneopptak for videreutlån. Dette gjøres enkelte år. Restbevilgningen står som ubrukte lånemidler til disposisjon for senere år.

Objekt	Prosjekt	Bevilgning 07	Gjenstående tidl. år	Sum bevilget	Medgått	Restbevilgning
08001	Utbygg. Tonlia tomtefelt	0,-	0,-	0,-	82.938,-	0,-

Kommentarer til prosjektet: Anbudsgrunnlaget for veg, vann, avløp er planlagt sendt ut medio april og anbudsåpning er satt til 28. april. Under forutsetning av at vi får inn akseptable priser tar vi sikte på byggestart så raskt som praktisk mulig forsommer 08.

6. KOSTRA- Nøkkeltall

Kommunegruppe 11 (Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader pr. innbygger og middels frie disponible inntekter) består av: Eidsberg, Rakkestad, Eidskog, Grue, Åsnes, Trysil, Sel, Gausdal, Østre Toten, Gran, Søndre Land, Nordre Land, Nord-Aurdal, Hole, Notodden, Kragerø, Risør, Flekkefjord, Eigersund, Hå, Kvinnherad, Voss, Kvam, Flora, Gloppen, Vestnes, Rauma, Surnadal, Rissa, Oppdal, Røros, Midtre Gauldal, Klæbu, Namsos, Verdal, Inderøy, Nøræy, Narvik, Brønnøy, Alstadhaug, Vefsn, Vestvågøy, Vågan, Hadsel, Sortland, Andøy, Lenvik og Balsfjord.

A. Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutgifter - nivå 2

	Sel 2007	Nord- Fron 2007	Gausdal 2007	Jevnaker 2007	Nordre Land 2007	Gj.sn landet ex. Oslo 2007	Gj.sn kom m .gr 11 2007
Finansielle nøkkeltall							
2.1 Finansielle nøkkeltall i prosent av driftsinntektene							
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	2,1	4,6	2,8	-0,5	1,3	1,9	0,8
Rente- og avdragsutgifter netto, i % av brutto driftsinntekter	1,2	-0,5	1	4,7	2,2	3,3	3,7
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	52,9	26,6	63,2	70,3	50,1	57,6	64,2
Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter	17,2	29,5	32,2	22,6	30,6	26,3	20,4
2.2 Finansieringskilder for investeringene							
Finansieringskilde for investeringene i %, Overføring fra driftsregnskapet	6,7	12,8	0,8	0,3	22,7	9,6	6,4
Finansieringskilde for investeringene i %, Tilskudd, refusjoner, salgsinntekter m.v	25,6	53,7	24,2	17,7	16,2	22	21
Finansieringskilde for investeringene i %, Diverse intern finansiering	3,4	-2,6	5,4	4,2	62,9	5,9	1
Finansieringskilde for investeringene i %, Bruk av lån (netto)	64,3	36	69,6	77,8	-1,8	62,4	71,6
2.3 Brutto driftsinntekter fordelt på inntektskilder							
Skatt på inntekt og formue (inkludert naturressursskatt) i % av brutto driftsinntekter	25,2	33,6	29,6	37,7	29,9	39,2	32,3
Statlig rammeoverføring i % av brutto driftsinntekter	31,2	19,8	29,1	25,8	33,4	19,6	27,7
Andre statlige tilskudd til driftsformål i % av brutto driftsinntekter	1,8	5,7	3,2	4,2	2,8	7,5	6,8
Eiendomsskatt i % av brutto driftsinntekter	1,6	9,3	0	0	4,1	2,6	2,1
Konsesjonskraftinntekter i % av brutto driftsinntekter	0,3	0	0	0,1	0	0,3	0,2
Salgs- og leieinntekter i % av brutto driftsinntekter	13,9	15	19,4	13,6	13,7	13,7	13,8
Andre driftsinntekter i % av brutto driftsinntekter	26	16,5	18,7	18,7	16,1	16,9	17,2

2.4 Nøkkeltall i kroner per innbygger							
Netto driftsresultat i kroner per innbygger	1201	2612	1497	-226	648	973	435
Frie inntekter i kroner per innbygger	32022	30351	30921	28289	32338	29396	31392
Netto lånegjeld i kroner per innbygger	30058	15101	33323	31344	25584	28738	33655
Pensjonsforpliktelse i kroner per innbygger	54723	57328	46966	49118	61062	46082	53706
2.6 Nøkkeltall for administrasjon, styring og fellesutgifter							
Netto driftsutgifter til adm., styring og fellesutgifter pr. innb. i kr.	3483	3991	3153	2745	3243	2898	3172
herav: Lønnsutgifter pr. innb. i kr., adm., styring og fellesutgifter	2954	2865	2168	1595	2299	2438	2349
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring og kontrollorganer, i kr. pr. innb.	697	727	845	618	472	402	522
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb.	4587	3023	3105	2293	3200	2747	2917
Brutto driftsutgifter til funksjon 130 Administrasjonslokaler, i kr. pr. innb.	337	237	138	268	373	304	315
Brutto driftsutgifter til funksjon 180 Diverse fellesutgifter, i kr. pr. innb.	70	105	98	127	28	289	197

B. Behovsprofil - nivå 2

	Sel	Nord- Fron	Gausdal	Jevnaker	Nordre landet Land	Gj.sn Oslo	Gj.snitt kommgr 11
	2007	2007	2007	2007	2007	2007	2007
Befolkningsdata pr. 31.12.2007							
Folkemengden i alt	6005	5793	6129	6256	6636	..	..
Andel kvinner	49,7	49,7	50	51,2	50,7	50,1	50
Andel menn	50,3	50,3	50	48,8	49,3	49,9	50
Andel 0 åringer	1	0,9	0,8	1	0,8	1,2	1,1
Andel 1-5 år	5	5,2	5	5,7	4,7	6,1	5,7
Andel 6-15 år	12,9	12,8	13,4	13,5	12,2	13,5	13,6
Andel 16-18 år	3,9	4	3,8	4,3	3,7	4,2	4,3
Andel 19-24 år	6,8	5,7	6,7	6	6,5	7,3	7,1
Andel 25-66 år	52,9	55,3	53,2	54,9	53,9	54,5	53
Andel 67-79 år	11,3	10,6	10,7	9,6	11,9	8,6	9,6
Andel 80 år og over	6,2	5,6	6,4	5,1	6,3	4,7	5,6
Levekårsdata							
Andel skilte og separerte 16-66 år	10,6	10,8	9,9	15,1	12,5	11,4	10,9
Andel enslige innbyggere 80 år og over	68,3	68,4	67,5	69,5	69,6	67,2	68,1
Innflytting per 1000 innbyggere	26,8	34	56,6	52	33,8	55,7	43
Utflytting per 1000 innbyggere	40,3	29,9	51,1	49,4	39,5	47,9	41
Bosettingsstruktur							
Andel av befolkningen som bor i tettsteder	59,8	55,9	40,7	68,5	41,8	74,4	58,7
Gjennomsnittlig reisetid til kommunesenteret i minutter							
	9,4	7,6	8	4,5	7,8	7,7	8,9
Arbeidsmarked							
Arbeidsledige							
Andel arbeidsledige 16-24 år	1,7	1,1	0,2	2	1,9	1,2	1,4
Andel arbeidsledige 25-66 år	1,9	1,3	0,8	0,9	0,7	1,2	1,2

D. Grunnskoleopplæring - nivå 2

	Sel 2007	Nord- Fron 2007	Gausdal 2007	Jevnaker 2007	Nordre Land 2007	Gj.sn Oslo 2007	Gj.snitt kommgr 11 2007
Prioritering							
Netto driftsutgifter til grunnskoleopplæring, per innbygger 6-15 år	81655	92045	75602	70918	78356	74505	77218
Netto driftsutgifter til grunn- og spesialskoler, per innbygger 6-15 år	79495	88951	71713	69685	75607	71705	74044
Netto driftsutgifter til grunnskole, per innbygger 6-15 år	79495	88951	71713	69685	75607	71010	74020
Netto driftsutgifter til grunnskoleundervisning, per innbygger 6-15 år	64816	72892	57987	57783	57663	57392	60800
Netto driftsutgifter til skolelokaler og skyss, per innbygger 6-15 år	14680	16059	13727	11902	17944	13618	13220
Utgifter til skoleskyss, per innbygger 6-15 år	2362	2245	2733	1642	2957	1422	2074
Netto driftsutgifter til skolefritidsordning, per innbygger 6-9 år	1512	3738	4550	1224	888	3079	3285
Netto driftsutgifter til grunnskoleopplæring for voksne, per deltaker	21190	-35643	20094	33890	59176	23353	31176
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år	1578	1553	2163	741	2424	1606	1917
Brutto investeringsutgifter til grunnskoleopplæring, per innbygger	3698	2360	700	282	220	1582	1350
Timer spesialundervisning i prosent av antall lærertimer totalt	17,8	16,1	10,9	10,1	15,5	15,2	16,9
Dekningsgrader							
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring, prosent	1,8	4,6	3	1,3	0,4	4,9	3,2
Andel elever i grunnskolen som får morsmålsopplæring, prosent	0,6	2,3	1,7	1	1,1	3,2	1,8
Ant elever som får morsmålsoppl ift ant elever som får særskilt norskoppl, pst	35,7	50	58,3	72,7	300	62,4	57,9
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent	6,9	7,2	7,4	7,1	5,7	6,3	7,7
Andel elever i grunnskolen som får skoleskyss, prosent	44	45,1	48,6	38	59,4	24,1	36,9
Antall elever per datamaskin	7,8	3,3	4,3	7,1	4,1	4	4,1
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO, prosent	25,4	45,2	44,4	62,6	45,4	56,5	46,2
Produktivitet / enhetskostnader							
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, per elev	78168	90400	74325	71012	76507	73487	75524
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskoleundervisning, per elev	63405	74466	60355	57425	58295	59899	62650
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolelokaler og skyss, per elev	14763	15935	13970	13587	18212	13588	12874

Lønnsutgifter til grunnskole, per elev	63989	70316	58782	56312	59399	57201	60800
Elever per årsverk	7,8	8,3	10,1	10,3	10	10,6	9,7
Herav elever per undervisningsrelatert årsverk	9,6	9,6	11,3	12,6	11,6	12,1	11,2
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.til 7.årstrinn	11,6	10,8	11,9	14,9	13,1	13,2	12,1
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.til 10.årstrinn	10,6	11,3	15,3	13,5	14,6	14,9	14,3
Brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker	8083	14951	9533	15581	11881	12435	11634
Brutto driftsutgifter til grunnskoleopplæring for voksne, per deltaker	80476	134357	119406	76536	122526	72368	87383

C. Barnehager - nivå 2

	Sel 2007	Nord- Fron 2007	Gausdal 2007	Jevnaker 2007	Nordre landet Land 2007	Gj.sn Nordre landet ex. Oslo 2007	Gj.snitt kommgr 11 2007
Prioritering							
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	24399	17815	7307	10645	10277	12318	12002
Dekningsgrader							
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	87,4	86,8	92,2	81,6	79,3	84,7	83,5
Andel barn 0-5 år med barnehageplass	73,7	74,9	80,5	69,7	67,8	71,8	70,8
Andel barn 0 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 0 år	5	3,9	8	..	3,6	5	5,5
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	69,4	74,5	80,3	66,2	59,8	69,6	66,3
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	100	93,4	100,5	90,7	90,9	94,7	94,2
Andel barn i barnehage med oppholdstid 33 timer eller mer per uke	58,3	54,5	65,1	77,6	46	84,8	74,7
Andel barn i barnehage med oppholdstid 32 timer eller mindre per uke	41,7	45,5	34,9	22,4	54	15,2	25,3
Andel barn fra språklige og kulturelle minoriteter med barnehageplass i forhold til alle barn med barnehageplass	0,8	1,9	1,7	3,1	2,8	5,9	4,4
Produktivitet							
Korrigerte oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager	11171	9516	12397	12394	11541	11386	11228
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	108927	87510	91066	102487	86202	111179	104607
Utdypende tjenesteindikatorer							
Andel ansatte med førskolelærerutdanning	30,1	23,7	30	26,4	31	32,2	31,3
Andel ansatte med annen pedagogisk utdanning	2,4	..	5,7	2,2	7	3,3	3,5
Andel assistenter med førskolelærerutd, fagutd, eller annen pedagogisk utdanning	40	20,4	7,5	15,2	25,8	21,7	24,3
Prosentvis fordeling av utgifter på:							
Funksjon 201 - Opphold og stimulering	69	90,1	83,4	84,3	84,6	81,1	83
Funksjon 211 - Tilrettelagte tiltak	21,4	1,3	6,6	7,7	2,9	9,8	8,5

Funksjon 221 - Lokaler	9,6	8,7	10	8	12,5	9,1	8,5
Fordeling av finansiering for kommunale plasser:							
Oppholdsbetaling	16,7	17,8	23,5	18,6	20,1	18,9	19,8
Statstilskudd	48,3	44,2	66,5	49,6	60,8	55,1	57,8
Kommunale driftsmidler	34,9	38	10	31,8	19,1	26,1	22,4
Funksjon 211 "Tilrettelagte tiltak"							
Utg. per barn som får ekstra ressurser (f211) i komm. barnehage	5E+06	43400	289800	251000	51917	237955	223193
Andel barn som får ekstra ressurser, i forhold til alle barn i komm. barnehager	1	3	2	3	5	5	4
Funksjon 221 "Lokaler, skyss"							
Utgifter til kommunale lokaler og skyss per barn i kommunal barnehage (kr)	10461	7571	9107	8228	10813	10131	8905
Leke- og oppholdsareal per barn i kommunale barnehager (m2)	5,3	5,1	4,1	4,5	4,6	5,4	5,5
Leke- og oppholdsareal per barn i barnehage (m2)	5,5	5,1	4,1	4,4	4,6	5,4	5,4

G. Sosialtjenesten - nivå 2

	Sel 2007	Nord- Fron 2007	Gausdal 2007	Jevnaker 2007	Nordre landet Land 2007	Gj.sn Oslo 2007	Gj.snitt kommgr 11 2007
Prioritering							
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år	2168	1268	1472	1450	998	2175	1883
Netto driftsutg. til råd, veiledning og sos.forebyggend arb. pr. innb, 20-66 år	305	483	745	701	1054	736	759
Andel netto driftsutg. til råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid	14,1	38,1	50,6	48,3	105,6	33,8	40,3
Dekningsgrader							
Sosialhjelpsmottakere	227	127	95	120	130	233	227
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere	3,8	2,2	1,6	1,9	2	2,4	2,6
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år	6,5	3,7	2,6	3,2	3,3	3,9	4,4
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	6,1	3,2	2,5	3,1	3,2	3,6	4,1
Årsverk i sosialtjenesten	2,3	8,85	5,8	5	5,6	9,71	6,5
Årsverk i sosialtjenesten pr. 1000 innbygger	0,38	1,53	0,95	0,8	0,84	0,98	0,75
Produktivitet							
Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	48308	39220	62011	56717	57100	65995	51105
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker	26934	25693	31053	25242	22015	34923	27212
Utdypende tjenesteindikatorer							
Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadsmåned	6758	5069	5607	6243	4743	7019	6021
Gjennomsnittlig stønadslengde	4	4	5,5	4,5	4,3	4,2	4,5
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere	3,6	3,4	5,1	4	5,6	3,9	4,3

18-24 år							
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 25-66 år	4,1	4,3	5,6	4,8	3,9	4,4	4,6
Sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	65	35	45	43	39	90	78
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	29	28	47	36	30	30	33
Sosialtjenesten inkludert sysselsettingstiltak							
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten inkludert funksjon 273	8001	4696	6263	7424	4147	14747	10518
- herav driftsutgifter til funksjon 273	385	295	984	2012	229	1362	895
Netto driftsutg. til kommunale sysselsettingstiltak pr. innbygger 20-66 år	110	85	274	539	58	221	175
Årsverk i sosialtjenesten inkludert stillinger til sysselsettingstiltak	2,3	8,85	6,8	5	6,6	10,9	6,9

E. Kommnehelse - nivå 2

	Sel 2007	Nord- Fron 2007	Gausdal 2007	Jevnaker 2007	Nordre landet Land 2007	Gj.sn Oslo 2007	Gj.snitt kommgr 11 2007
Prioritering							
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år	4856	3452	4933	2683	5551	4265	4393
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år	1155	847	1128	674	1296	1133	1099
Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger	252	12	16	114	91	62	36
Netto driftsutg til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger	868	938	1132	855	561	1016	1069
Dekningsgrad							
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	10,6	10,7	7,2	8,3	9,7	9,1	9,3
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	8,3	10	9,7	14,8	11	8,7	8,8
Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste. Funksjon 232							
Årsverk i alt pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232	141,3	100,6	100,2	167,4	120,9	97,5	111,7
Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232	8,3	12,4	3,3	4,8	6,5	6	6
Årsverk av fysioterapeuter pr. 10 000 innb. 0-5 år. Funksjon 232	13,9	12,2	7,7	82,2	9	5,7	7,6
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232	69,3	67,8	55,7	57,3	75,7	57,1	63,1
Årsverk av jordmødre pr. 10 000 fødte. Funksjon 232	69	24,1	42,6	45	51,7	50	65
Diagnose, behandling og re- /habilitering. Funksjon 241							

Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241	8,9	8,6	6,5	6,9	8,1	7,6	7,9
Årsverk av fysioterapeuter pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241	6	6,9	7,7	7,9	9,9	7,5	7,4
Institusjoner. Funksjon 253							
Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	1,88	0,34	0,12	0,2	0,25	0,31	0,25
Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	1,7	0,41	0,19	0,39	0,11	0,28	0,25
Årsverk leger pr 1000 plasser i institusjon	9,8	9,1	4,2	4,8	6,6	7,6	6,5
Årsverk fysioterapeuter pr 1000 plasser i institusjon	9,3	11,1	6,6	9,7	2,9	7,3	6,5
Produktivitet/Enhetskostnader							
Brutto driftsutgifter per innbygger 0 - 5 år. Helsestasjons- og skolehelsetjeneste. Re-/habilitering	5560	4492	5738	4587	6005	5061	5574
Antall personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere (khelse og plo)	13,3	12,1	0	8	3	7	7,9

H. Barnevern - nivå 2

	Sel 2007	Nord- Fron 2007	Gausdal 2007	Jevnaker 2007	Nordre landet ex. Land 2007	Gj.sn Oslo 2007	Gj.snitt kommgr 11 2007
Prioritering							
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barneverntjenesten	2395	3862	3039	6292	6209	4491	4254
Netto driftsutgifter (f 244, 251 og 252) pr. barn i barnevernet	44841	59293	54824	79754	67740	79620	65465
Andel netto driftsutgifter til saksbehandling (f. 244), prosent	65,2	33,7	45,3	25,7	27	32,6	30,5
Andel nto drutg til barn som bor i sin opprinnelige familie (funksjon 251), prosent	0,2	19,7	39,9	18,1	26,2	16,8	18,3
Andel nto drutg til barn som bor utenfor sin oppr. familie (funksjon 252), pst	34,6	46,6	14,8	56,2	46,8	50,6	51,2
Dekningsgrader							
Barn med undersøkelse ift antall innb. 0- 17 år, prosent	3,6	4,1	3	5,1	4,5	2,6	3,1
Andel barn med barneverntiltak ift. innb. 0-17 år	3,5	4,3	4,5	4,9	7,2	3,8	4,4
Produktivitet							
Brutto driftsutgifter per barn (f.244)	51101	22646	29932	20465	18480	28250	22297
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk	16,4	32,8	20,6	25,3	24,6	19,4	23,8
Stillinger med fagutdanning per 1000 barn 0-17 år	3,1	2	2,7	2,8	3,7	2,6	2,4

F. Pleie og omsorg - nivå 2

	Sel 2007	Nord- Fron 2007	Gausdal 2007	Jevnaker 2007	Nordre landet Land 2007	Gj.sn Oslo 2007	Gj.snitt kommgr 11 2007
Pleie- og omsorgstjenestene samlet							
Prioritering							
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	36	35,8	38,5	35,2	42,7	35,1	38,2
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo	41	61	61	59	38	46	45
Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo	51	31	35	38	57	48	51
Aktivisering, støttetjenester (f234) - andel av netto driftsutgifter til plo	8	8	5	3	5	5	4
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten	12688	13150	12406	10600	15234	11337	13246
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over	203171	235851	194473	206592	243590	244475	240452
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over	72423	81302	72556	72161	83823	85942	88014
Brutto investeringsutgifter, pleie og omsorg pr innbygger	28	265	401	29	79	671	415
Personell							
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning	75	86	65	77	81	73	73
Andel fravær av totalt antall årsverk	12	7,6	8,2	12,7	13,5	12,2	12,1
Andel fravær i brukerrettede tjenester	12,3	8	8,2	13	13,4	12,4	12,3
Produktivitet / Enhetskostnader							
Beboere på institusjon eller mottakere av kjernetjenester pr. 1000 innb. 0-66 år	18	16	15	15	43	17	21
Beboere på institusjon eller mottakere av kjernetjenester pr. 1000 innb. 67-79 år	102	109	102	109	107	97	112
Beboere på institusjon eller mottakere av kjernetjenester pr. 1000 innb. 80 år og over	507	502	550	467	549	481	510
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester	247031	286109	271034	258217	210800	285116	283368
Hjemmetjenester							
Dekningsgrader							
Mottakere av kjernetjenester til hjemmeboende, pr. 1000 innb. 0-66 år	18	15	13	14	41	16	20
Mottakere av kjernetjenester til hjemmeboende, pr. 1000 innb. 67-79 år.	90	86	85	99	88	80	93
Mottakere av kjernetjenester til hjemmeboende, pr. 1000 innb. 80 år og over.	392	316	327	324	398	343	365
Produktivitet/enhetskostnader for hjemmetjenester							
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av kjernetjenester til hjemmeboende (i kroner)	147530	119465	117325	118397	130798	163803	163973
Lønnsutgifter pr hjemmetjenestemottaker	139054	111991	111052	112700	119654	151382	153199

(i kroner)

Utdypende tjenesteindikatorer for hjemmetjenester

System for brukerundersøkelser i hjemmetjenesten

Nei Ja Ja Ja Nei .. ..

Institusjoner for eldre og funksjonshemmede

Prioritering

Netto driftsutgifter, institusjon (f253+f261) pr innbygger 80 år og over

83675 143529 117954 121738 93077 113542 107849

Netto driftsutg. pr. institusjonsplass

560321 551905 606842 620286 508250 594833 570168

Dekningsgrader

Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år og over

13,6 25,1 19,4 19,6 18,3 18,5 18,1

Andel plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i prosent av bef. 80+

32 25 23 44 23 29 31

Andel beboere på institusjon under 67 år

.. 8,6 11,7 8,8 7,1 11,9 9,8

Andel beboere 80 år og over i institusjoner

82,7 74,1 78,4 80,7 75 73,8 76,1

Andel innbyggere 67 år og over som er beboere på institusjon

4,8 7,9 8,1 7,9 6 6,1 6,4

Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon

11,5 18,6 22,3 14,3 15,2 13,9 14,6

Andel innbyggere 67-79 år som er beboere på institusjon

.. 2,3 1,7 1 1,9 1,7 1,8

Utdypende tjenesteindikatorer for institusjoner

Andel institusjonsbeboere på langtidsopphold

84,6 80,2 93,7 89,5 82,1 81,3 85,1

Andel beboere på tidsbegrenset opphold

15,4 19,8 6,3 10,5 17,9 20,2 15,6

Andel plasser avsatt til tidsbegrenset opphold

5,9 17,3 0 15,9 10,5 14,5 10,9

Andel plasser i skjermet enhet for aldersdemente

43,1 19,8 7,9 27 23,7 21,5 23,6

Andel plasser avsatt til rehabilitering/habilitering

.. 0 0 12,7 3,9 5,3 4,8

Årsverk leger pr 1000 plasser i institusjon

9,8 9,1 4,2 4,8 6,6 7,6 6,5

Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem

1,88 0,34 0,12 0,2 0,25 0,31 0,25

Årsverk fysioterapeuter pr 1000 plasser i institusjon

9,3 11,1 6,6 9,7 2,9 7,3 6,5

Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem

1,7 0,41 0,19 0,39 0,11 0,28 0,25

Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner

100 87,7 100 100 100 92,2 93,1

Andel plasser i brukertilpasset enerom m/ eget bad/wc

49 75,3 96,1 100 78,9 64,7 60,5

System for brukerundersøkelser i institusjon

Nei Ja Ja Ja Nei .. ..

Produktivitet/Enhetskostnader kommunale institusjoner

Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass

659946 663274 704474 748683 636382 706578 677580

Korrigerte brutto driftsutg., pleie i institusjon, pr. kommunal plass

557196 597381 643368 684000 542461 672973 ..

Korrigerte brutto driftsutgifter (f.261) pr. rom i kommunale institusjoner	112824	72829	61105	64683	93921	71465	63122
Lønnsutgifter pr institusjonsplass i kommunale institusjoner	528054	527655	556316	603635	516513	588042	..

K. Kultur - nivå 2

	Sel 2007	Nord- Fron 2007	Gausdal 2007	Jevnaker 2007	Nordre landet Land 2007	Gj.sn Oslo 2007	Gj.snitt kommgr 11 2007
Prioritering							
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	1505	1457	931	1010	1629	1457	1313
Ungdomstiltak, idrett, kommunale kultur- og musikkskoler m.m.							
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år	1578	1553	2163	741	2424	1606	1917
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker	7453	14816	9161	11846	11763	11794	10998
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger	502	552	250	334	382	407	330
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år	311	391	317	388	1516	881	617
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-20 år	271	348	275	346	1316	770	539
Andre kulturaktiviteter							
Netto driftsutgifter til muséer per innbygger	0	36	53	28	33	65	43
Netto driftsutgifter til andre kulturaktiviteter per innbygger	355	198	134	168	339	267	248

3. Kommunal eiendomsdrift - nivå 2

	Sel 2007	Nord- Fron 2007	Gausdal 2007	Jevnaker 2007	Nordre landet Land 2007	Gj.sn Oslo 2007	Gj.snitt kommgr 11 2007
Prioritering							
Netto driftsutgifter, administrasjonslokaler, i kr. pr. innb.	196	220	88	227	300	267	261
Netto driftsutgifter, førskolelokaler, i kr. pr. innb.	336	259	363	295	411	292	272
Netto driftsutgifter, skolelokaler, i kr. pr. innb.	1899	2051	1837	1606	2182	1840	1803
Netto driftsutgifter, institusjonslokaler, i kr. pr. innb.	938	858	762	331	873	558	588
Netto driftsutgifter for komm. disponerte boliger i kr. pr. innb.	-316	57	-55	-527	136	-57	-100
Netto driftsutgifter, komm. eiendomsdrift, i % av samlede netto driftsutgifter	8,7	9,4	9,3	6,4	10,9	9	8,1

N. Bolig - nivå 2

	Sel 2007	Nord- Fron 2007	Gausdal 2007	Jevnaker 2007	Nordre landet Land 2007	Gj.sn Oslo 2007	Gj.snitt kommgr 11 2007
Prioritering							
Netto driftsutgifter til kommunalt disponerte boliger per innbygger i kr	-316	57	-55	-527	136	-57	-100
Netto driftsutgifter til boligformål pr innbygger i kroner	-244,1	71,3	-10,1	-471,2	148,3	-10,4	-44,7
Dekningsgrad							
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	22	18	23	18	27	20	22
Kommunalt eide boliger som andel av totalt antall kommunalt disp. boliger	100	99	90	96	74	82	79
Andel kommunalt disponerte boliger som er tilrettelagt for rullestolbrukere	65,7	29,4	61,2	48,2	43	43,7	51,4
Produktivitet / enhetskostnader							
Korrigerte brutto driftsutgifter per eid bolig	28963	37168	46576	36651	44985	34999	35031
Utdypende tjenesteindikatorer							
Tildelte boliger							
Andel boliger tildelt bevegelsehemmede/fysisk funksjonshemmede	50	5,6	40,9	43,5	26,4	38	46,5
Husbankindikatorer							
Kommunalt disponerte omsorgsboliger per 1000 innbyggere	6,8	1,4	3,4	6,9	12,4	6,2	7,6
Kommunalt eide omsorgsboliger som andel av alle kommunalt disponerte omsorgsboliger	100	100	100	100	67,1	70,7	66,7
Beløp per måned per husstand i statlig bostøtte fra Husbanken	1574	1607	1701	1783	1549	1775	1596
Antall husstander tilkjent statlig bostøtte fra Husbanken per 1000 innbyggere	22	24	20	23	36	21	24
Antall husstander tilkjent statlig bostøtte fra Husbanken	134	139	121	145	238	203	207

I. Vann - nivå 2

	Sel 2007	Nord- Fron 2007	Gausdal 2007	Jevnaker 2007	Nordre landet Land 2007	Gj.sn Oslo 2007	Gj.snitt kommgr 11 2007
Prioritering							
Finansiell dekningsgrad	98,4	87,3	115,2	84,9	75,5	94,3	92,6
Selvkostgrad	100	87	100	100	99	97	98
Dekningsgrad							
Andel av befolkningen som er tilknyttet kommunal vannforsyning	67,9	72	47,6	77,7	43	84,1	70,4
Andel av husholdningsabonentene som har inninstallert vannmåler	19	4	35	14	90	26	36
Produktivitet/enhetskostnad							

Årsgebyr for vannforsyning (gjelder rapporteringsåret+1)	2616	3044	3500	2736	2265	2330	2239
Tilknytningsgebyr - lav sats (gjelder rapporteringsåret+1)	5000	15000	9660	12000	7800	8214	7411
Tilknytningsgebyr - høy sats (gjelder rapporteringsåret+1)	5000	30000	29700	12000	33000	10826	11763
Utdypende tjenesteindikatorer							
Forsyningssikkerhet, vann	100	100	100	100	100	100	100
Andel fornyet ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år	0,214	0,676	0,384	0,675	0,419	0,755	0,744
Beregnet gjennomsnittsalder vannledningsnettet	29	25	15	28	30	26	27
Beregnet vannlekkasje per meter ledning per år (m3/m/år)	4,3	4,1	1,5	2,9	3,9	5,4	3,2

I. Avløp - nivå 2

	Sel 2007	Nord- Fron 2007	Gausdal 2007	Jevnaker 2007	Nordre landet Land 2007	Gj.sn Oslo 2007	Gj.snitt kommgr 11 2007
Prioritering							
Finansiell dekningsgrad	95,3	97,2	101,3	85,4	66,1	94	92,8
Selvkostgrad	100	100	100	100	88	99	99
Produktivitet/enhetskostnad							
Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	3552	6614	3550	3240	3378	2723	3019
Tilknytningsgebyr - lav sats (gjelder rapporteringsåret+1)	5000	30000	14400	15000	15000	9133	8553
Tilknytningsgebyr - høy sats (gjelder rapporteringsåret+1)	5000	70000	43200	15000	42600	12643	14427
Utdypende tjenesteindikatorer							
Beregnet gjennomsnittsalder spillvannnettet	22	29	19	..	34	28	30
Andel fornyet ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år	0,03	0,41	0,32	..	0,56	0,81	1,04

I. Avfall og renovasjon - nivå 2

	Sel 2007	Nord- Fron 2007	Gausdal 2007	Jevnaker 2007	Nordre landet Land 2007	Gj.sn Oslo 2007	Gj.snitt kommgr 11 2007
Prioritering							
Finansiell dekningsgrad - avfall	103,3	102,7	103,5	104,8	97,4	99,2	101,5
Selvkostgrad	100	103	100	100	100	99	100
Produktivitet/enhetskostnad							
Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	1550	1368	1669	1750	1775	2032	2069
Utdypende tjenesteindikatorer							
Andel husholdninger med organisert hjemmekompostering (prosent)	0	9	..	0	7	4	6

Antall avfallsfraksjoner det er etablert hentesystem for	..	3	2	3	4	3	3
Antall avfallsfraksjoner det er etablert bringesystem/returpunkt for	3	2	1	1	2	3	2
Antall avfallsfraksjoner som kan leveres gratis ved sentralt avfallsmottak	8	5	7	6	9	6	6
Andel husholdningsavfall utsortert for gjenvinning	40	58	62	71	70	53	55
Andel husholdningsavfall gjenvunnet (inkl. energiutnytting)	77	54	65	65	65	69	64

M. Samferdsel - nivå 2

	Sel 2007	Nord- Fron 2007	Gausdal 2007	Jevnaker 2007	Nordre landet Land 2007	Gj.sn Nordre landet ex. Oslo 2007	Gj.snitt kommgr 11 2007
Prioritering							
Kostn. i kr til gatebelysn. pr. km komm. vei	8562	9000	17174	11019	8824	..	..
Kostn. i kr til gatebelysn. pr. km fylkes-/riksvei, komm. ansvar for belysn	..	6800	21000	11000	7000	..	..
Dekningsgrad							
Lengde kommunale veier og gater i km pr. 1 000 innbygger	10,7	19,5	12,1	11	12,8	9	12,6
Private veier det ytes kommunalt tilskudd til. Pst.	..	7,9	0	0	19,9	6,2	4,6
Gang- og sykkelvei i km som er et kommunalt ansvar pr. 10 000 innb.	2	10	5	18	3	14	12
Produktivitet							
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	61609	56035	46905	80087	62412	88541	64739
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate inkl. gang/sykkelvei	60662	53210	45078	69075	60977	77286	59219
Brutto driftsutg. i kr pr. km komm. vei og gate-miljø-/trafikkikkerh.,inkl. gang- og sykkelveier	185	588	7065	20875	1345	11309	4902
Brutto driftsutg. i kr pr. km vei og gate, komm. veier-drift/vedl.nyanl.	61422	55416	39554	55884	61035	75586	59380
Brutto driftsutg. i kr pr. km komm. vei og gate-miljø-/trafikkikkerh.	188	619	7351	24203	1376	12956	5359

P. Brann- og ulykkesvern - nivå 2

	Sel 2007	Nord- Fron 2007	Gausdal 2007	Jevnaker 2007	Nordre landet Land 2007	Gj.sn Nordre landet ex. Oslo 2007	Gj.snitt kommgr 11 2007
Funksjon 338 Forebygging av branner og andre ulykker							
Behov							
Årsgebyr for feiing (rapporteringsår + 1)	..	..	270	164	405	297	293
Prioritering							

Netto driftsutgifter til funksjon 338 i prosent av funksjon 338 + 339	-9,7	0,4	16	7,6	6,6	5,9	7,3
Behov							
Antall bygningsbranner pr. 1000 innbyggere	0	0,9	0,8	0,5	0,6	0,5	0,5
Antall utrykninger: sum utrykninger til branner og andre utrykninger pr. 1000 innbyggere	8,9	10,3	6,2	2,7	12,2	9,7	8,1
Prioritering							
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger	678	579	402	474	497	489	515
Dekningsgrader							
Antall boligbranner pr. 1000 innbyggere	0	0,3	0,7	0,3	0,3	0,3	0,3

J. Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø - nivå 2

	Sel 2007	Nord- Fron 2007	Gausdal 2007	Jevnaker 2007	Nordre landet Land 2007	Gj.sn Oslo 2007	Gj.snitt kommgr 11 2007
Prioritering							
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø per innbygger.	504	551	140	90	423	399	350
Fysisk tilrettelegging og planlegging (funksjon 301,302 og 303)							
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging per innbygger.	329	297	79	65	336	209	204
Plansaksbehandling (funksjon 301)							
Netto driftsutgifter til plansaksbehandling per innbygger	192	172	231	59	196	137	132
Bygge-, delesaksbeh. og seksjonering (funksjon 302)							
Netto driftsutgifter til bygge-, delesaksbeh. og seksjonering per innbygger.	24	88	-99	31	-6	-3	4
Kart og oppmåling (funksjon 303)							
Netto driftsutgifter til kart og oppmåling per innbygger.	113	37	-53	-24	147	75	68
Rekreasjon i tettsteder, naturforvaltning, friluftsliv og kulturminnevern (funksjon 335, 360 og 365)							
Netto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder per innbygger.	97	125	37	0	75	127	89
Netto driftsutgifter til naturforvaltning og friluftsliv per innbygger.	22	129	23	25	11	55	47
Netto driftsutgifter til kulturminnevern per innbygger.	56	0	0	0	1	8	9
Fysisk tilrettelegging og planlegging (funksjon 301, 302 og 303), tjenesteindikatorer							
Saksgebyret for privat forslag til reguleringsplan, jf. PBL §30.	15000	7850	25749	..	15150	19168	16538

Saksgebyret for oppføring av enebolig, jf. PBL §93 pkt. a.	6380	4130	9058	..	3645	6242	6244
Standardgebyr for kombinert kart- og delingsforetn., tilsvarende en boligtomt 750 m2.	11000	8648	10257	..	9446	9631	10178
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, vedtatte reguleringsplaner (kalenderdager)	104	170	194	..	120	202	240
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, byggesaker (kalenderdager)	23	35	30	..	75	35	36
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, kartforretning (kalenderdager)	300	60	21	..	90	93	102
Energibruk. Kommunale kostnader							
Kommunale utgifter til fyring og belysning, per innbygger	1153	1123	955	895	1030	734	891
Dekningsgrad							
Rekreasjon og friluftsliv (funksjon 334, 335 og 360)							
Leke- og rekreasjonsareal i tettsteder. 1000 innb. i tettsteder	..	180	146	..	36	38	57
Samlet lengde maskinpreparerte skiløyper.	360	410	580	..	465	64	110

7. Enhetenes verbale kommentarer:

7.1 Sentraladministrasjonen:

Sentraladministrasjonen og område for fellesutgifter er økonomisk sett styrt innenfor de rammer som var stilt til rådighet. Enkeltområder som har vært og i noe grad blir en utfordring videre framover er: FØS (felles økonomisystem i Gjøvikregionen) økonomisk ramme ift. Fellestrådet drift og områder som utpekes til regionale satsningsprosjekter.

Følgende større investerings- og driftsprosjekter er gjennomført (helt eller delvis) innen fagfeltene i sentraladministrasjonen i 2007:

- Felles økonomisystem (FØS) i Gjøvikregionen. Prosjektet ferdigstilles i 2008.
- Nytt skatteregnskap (SOFIE). Nasjonalt prosjekt som for vår del sluttføres i 2007.
- Oppgradering av IKT-løsninger/nettverk (elev og teknisk).
- Ombygging av lokaler til NAV/Sentrumsservice/bibliotek

Alle prosjektene er gjennomført iht. satte økonomiske rammer.

MÅLSETTINGER

- ✓ Ha avsluttet det regionale prosjektet Helsefremmende arbeidsplasser, og lagt til rette for å videreføre arbeidet i ordinær drift.
- ✓ Alle personalledere skal ha gjennomført kurset "Kommunikasjon for ledere".
- ✓ Økt antall læreplasser og tilrettelagt for det nye faget, *helsefagarbeideren*.
- ✓ Ha åpnet nytt NAV-kontor i tilknytning til Sentrumsservice og biblioteket
- ✓ Arbeidet fram et beslutningsgrunnlag for ny arbeidsgiverpolitikk gjennom bred deltakelse i hele kommuneorganisasjonen
- ✓ Ha videreført prosessen med FØS iht. vedtatt framdriftsplan

MÅLOPPNÅELSE

HEFA prosjektet er avsluttet som regionalt prosjekt, men arbeidet fortsetter i ordinær drift med hensyn til intensjonene i prosjektet. Sluttrapporten fra Østlandsforskning er forsinket, og overleveres rådmennene i april 2008. Prosjektet har vist at vi har utbytte av å arbeide interkommunalt på ulike områder.

Alle ledere har gjennomført opplæringen "Kommunikasjon for ledere" som planlagt i regi av det regionale prosjektet. Vi vil videreføre kurstilbudet til nye ledere som et regionalt samarbeid i 2008.

Det er lagt inn økning i antall læreplasser i budsjettet for 2008, slik at vi kan ta inn fire helsefagarbeider-lærlinger fra høsten 2008. Det er arbeidet godt med forberedelsene til å ta i mot det nye faget i organisasjonen.

NAV Nordre Land åpnet høsten 2007 som planlagt, og var det første ordinære kontoret i Oppland fylke. Kontoret har fungert meget bra, takket være det betydelige arbeidet som var nedlagt i forkant både organisasjons- og bygningsmessig. Biblioteklokalene ble også ferdigstilt og åpnet i 2007, og samlokaliseringen av Sentrumsservice, bibliotek og NAV gir et meget godt tilbud til alle besøkende.

Det ble arbeidet godt ny arbeidsgiverpolitikk i 2007, og vedtatt i kommunestyret i mars 2008. Hele organisasjonen har vært involvert i arbeidet gjennom gode prosesser.

KOMMENTARER

Kommuneorganisasjonen hadde 476 årsverk ved utgangen av 2007. Antall fast ansatte var 638, fordelt med 135 menn og 503 kvinner. Gjennomsnittsalder er 44 år.

Oppgavepliktige ytelser som har gått gjennom lønssystemet beløper seg til 192 mill. kroner, av dette utgjør 186 mill. kroner lønn til ansatte, både faste og tilfældige. I 2007 gikk 2 personer av med hel alderspensjon og 2 med delvis, 3 gikk av med hel avtalefestet pensjon (AFP), og 1 delvis AFP. 5 arbeidstakere er blitt helt uføre, og 4 delvis uføre.

De parts sammensatte utvalgene har behandlet 9 saker i Formannskapet- administrative saker og 4 saker i Arbeidsmiljøutvalget. Det er behandlet 169 delegerte tilsettingsaker. Avdelingen har totalt behandlet 790 søknader.

REGNSKAP

Regnskapsmessig har sentraladministrasjonen et mindreforbruk, som i vesentlig grad skyldes langtidssykmelding, mao. i hovedsak ref. sykelønn og refusjon tilknyttet fødselspermisjon samt større og mindre besparelser på ordinære driftsposter. .

Regnskapavviket på næring er mindreinntekter på salg av konsesjonskraft, noe kompensert gjennom større utbytte fra Vokks.

HMS OG OPPFØLGING AV SYKMELDTE

Organisasjonsavdelingen har på vegne av rådmannen ansvar for HMS-systemet for hele organisasjonen. Kommunen har en bra vernetjeneste, med tilknytning til Land bedriftshelsetjeneste, IA-kontakter fra NAV, egen HMS-rådgiver i deltidsstilling og godt skolerte verneombud.

Videre har kommunen lenge hatt et bra system for sykefraværsoppfølging og utvidet bruk av egenmeldinger. Sykefraværet har holdt seg på samme nivå i 2006 og 2007, 8,5 %.

Årsakssammenhenger i forbindelse med sykefravær er mange og kompliserte, men sykefraværet følger trenden på landsbasis. Målsetting om et nærvær på 92,5 % er ikke nådd. Det er satt fokus både på forebyggende tiltak og god sykefraværsoppfølging. Lederopplæring i kommunikasjon kan være et nyttig tiltak for å nå disse målene.

LIKESTILLING

Kommunen har et likestillingsutvalg, som har vedtatt handlingsplan for likestilling – politisk del. Et slikt utvalg er lite hensiktsmessig når det gjelder arbeidsgivers ansvar for likestilling internt i organisasjonen; dette ivaretas gjennom arbeidsgiverpolitikken

Kommunen har en kvinneandel på 79 %. I undervisningssektoren ligger kvinneandelen på 64% og i den øvrige kommunale organisasjonen på 81 % kvinner.

I rådmannens ledergruppe var kvinneandelen 40 %, og blant enhetslederne 64 % kvinneandel. Ved rekruttering blir det vurdert om det bør tas spesielle hensyn i forbindelse med likestilling, samt at det tas hensyn til deltidsansatte som ønsker utvidelse av stilling. I tillegg er det etablert et prosjekt *Heltid – deltid*, med målsetting om å øke stillingsstørrelsen for flest mulig. Ca halvparten av kommunens faste ansatte har deltidsstillinger.

I lokale lønnsforhandlinger fokuseres det på likestilling, og arbeides aktivt for å utjevne forskjeller.

7.2 Dokka Barneskole

Fokusområder ved Dokka barneskole 2007/2008:

- IKT (LIKT, ClassFronter, CyberBook, IKT i fagene og elevenes datapark)
- Kunnskapsløftet – kompetanseheving for ansatte
- Nye læreplaner – lokal tilpasning, ferdigstilling alle fag
- Tilpasset opplæring (*Arbeidsplaner / ukeoversikt- evaluering, Spesialundervisning, system og oppfølging*)

Skolens årsplan med tiltak for **HMS**- arbeidet er laget delvis sammen med BHT og er i hovedsak gjennomført. BHT har hatt oppfølgingsmøter med teamene.

De som har vært sykmeldt over lengre tid har blitt fulgt opp gjennom ”plan for oppfølging av sykmeldte og/eller avtale om aktiv sykmelding”.

Det har vært fokus på skolens fysiske miljø og dårlige inneklime i deler av skolebygningene. Skolen er ikke godkjent slik den er nå, og det må foretas nybygging og rehabilitering for at arbeidsmiljøet skal bli tilfredsstillende.

Dersom man ser på andelen pedagogisk personale, ligger Dokka barneskole på ca 80% kvinnelige pedagoger. Regner man inn de øvrige tilsatte (assistenter, kontorpersonale osv) vil prosentandelen bli på ca. 85 % som er litt høyt. Skolen tilstreber en jevnligere fordeling, hvis kompetansen ellers er relevant. Skolen har, og vil få en stor utfordring med å skaffe utdannet pedagogisk personale.

SFO har som mål gi barna tilbud om lek, allsidige aktiviteter og samvær med andre barn og voksne i et trygt og stabilt miljø. Se forøvrig kommentarer knyttet til økonomi.

Skolen står ovenfor store utfordringer, både i forhold til den pedagogiske utviklingen, utviding av undervisningstiden og det fysiske arbeidsmiljøet for elever og lærere.

Kommunens resultater når det gjelder nasjonale prøver er ikke tilfredsstillende, og det må gjøres et betydelig arbeid for å bedre disse. Dette arbeidet har Dokka barneskole startet - læringsutbyttet må bedres! Det er viktig at berørte parter, både administrativt og politisk ser og deltar i de utfordringer grunnskolen står ovenfor og sikrer skolen nødvendige og stabile rammeforutsetninger.

7.3 Torpa barne- og ungdomsskole

De målene som er prioritert på skolen er innen fagfeltene lesing, IKT, Planbok og lignende, vurdering, matematikk/regning, Kor Arti og Fysak

Det er lagt ned et godt arbeid for å nå disse målsettingene. På enkelte områder har ambisjonene vært større enn mulighetene, men totalt sett er skolen fornøyd med de resultatene som er oppnådd.

Kunnskapsløftet har fortsatt med stor intensitet. Deltakelse på disse tiltakene har imidlertid medført store belastninger på den delen av personalet som ikke deltar fordi tilgangen på vikarer både når det gjelder antall og økonomi er svært begrenset

Effekten av forrige års innkjøp av bærbare PC-er til lærerne, har gitt store og forventede resultater i forhold til IKT undervisning, bruk av læringsplattform og ikke minst lettelse i samarbeidet mellom lærerne.

De pålagte oppgaver innen HMS-området er løst. Det er avholdt flere inspeksjoner av skolen og skoleanlegget. Der det er kommet merknader, er dette henvist til eiendomsavdeling gjennom ledende vaktmester.

Samarbeidet med BHT er greitt. BHT er brukt både i forbindelse med opplæring av personalet, rådgivere og veiledere for rektor.

Rektors ”trykk ” på vernetjenesten på skole har ikke vært spesielt stort og det kan dermed ikke vises fram store resultater. De fysiske arbeidsforholdene er forsøkt lagt til rette innenfor de rammer som er disponert. Dette gjelder både for elever og ansatte. Den eldste delen av skolen har nå et ventilasjonsanlegg til glede for elever og ansatte.

Totalt sett har 2007 vært et bra år, Elevundersøkelsen viser elever med trivsel på skolen. Foreldreundersøkelsen ga ikke noe representativt svar (for få deltakere) Resultatoppnåelse i forhold til egne mål er skolen fornøyd med.

7.4 Dokka ungdomsskole

Skolen har som målsetting for driftsåret:

- Videre innføringen av Kunnskapsløftet
- Skolere lærere og skoleledere iht Kompetanseløftet
- Øke PC-tettheten på elevsiden
- En drift innenfor budsjettammene

Måloppnåelse:

Innføringen av Kunnskapsløftet har fortsatt med godt resultat. Lokale læreplaner er tatt i bruk. Programfag til valg er ikke startet opp i 07, men vil bli satt i gang fra høsten 08.

Undervisningsinspektør og rektor har fullført kommunikasjonskurs for ledere arrangert av Kallerud Kompetansesenter. En lærer har startet opp med videreutdanning i nynorsk.

Arbeidet rundt organisering av skoledagen har fortsatt. Skolen tilbyr leksehjelp i 1 t 20 min etter ordinær skoletid 3 dager per uke. Kantinedrifta har blitt ytterligere utviklet. Skolen har nå elevdrevet og elevorganisert kantine 5 dager per uke. Skolefruktordning, gratis til alle elever, ble startet høsten 07. Både elevkantine og skolefruktordningen er en stor suksess.

I løpet av året er det anskaffet en tralle med 16 bærebare PC-er og kjøpt 40 stasjonære PC-er. 33 utrangerte datamaskiner er ”skrotet”.

Leseprojektet for kommunen har fått godt fofeste ved skolen, og er nå avsluttet som prosjekt. Et av oppleggene, ”Den store tegneseriedagen” i september, ble også i år arrangert sammen med ungdomstrinnet fra Torpa med stor oppslutning, godt resultat og positiv omtale. Samarbeidet har kommet for å bli, og ønskes utviklet i forhold til andre prosjekter/fag. Skolens faste aktiviteter, både idrettslige, kulturelle, sosiale og andre, har blitt gjennomført etter vanlig mønster.

HMS-arbeidet har også i år hatt høy fokus. Samarbeidet med organisasjonsavdelingen og Land Bedriftshelsetjeneste har vært svært godt. LBH har møtt på personalmøte med skolering. HMS-koordinator fra organisasjonsavdelingen har deltatt på personalmøte med skolering. Rutiner rundt rapporteringer synes å være i orden.

Oppfølging av sykmeldte: Oppfølging av sykmeldte har skjedd etter fastsatt plan.

Korttidsfraværet er relativt lite, mens vi har hatt noe langtidsfravær.

Personalet/Likestilling: Personalet er stabilt med få utskiftninger og fordelingen mellom kjønnene er god. Utfordringen vår ligger på tilgang til kvalifiserte vikarer.

7.5 Voksenopplæring

Voksenopplæringen og Flyktningtjenesten arbeide innenfor disse områdene:

- Kurs- og utdanningservice – Rådgivning gjennom Cafe 2000
- Flyktningtjenesten, Bosetting og Kvalifisering gjennom "Introduksjonsordningen"
- Oppfølgingstjenesten for ungdom under 20 år
- Spesialundervisning – herunder lese/ skrive –opplæring. (Samarbeid med Søndre Land kommune, dekning av faktiske kostnader.)
- Norskopplæring og samfunnskunnskap. (Samarbeid med Etnedal kommune for innvandrere, mot per capita-tilskudd)
- Grunnskole for voksne
- Logopedtjenester
- Tilrettelagte opplærings og utdanningstjenester
- Kommunal IT-veiledning for grunnskolen

Målsetting og måloppnåelse for driftsåret:

Utviklingsarbeid og planverk er styrt gjennom enhetens "**Resultat og utviklingsplan**". Planen definerer enhetens langsiktige mål, med påfølgende tiltaksdel:

Kvalitetssikring av drift og eksisterende områder:

"Kommunal veileder for tverrfaglig innsats ved bosetting av flyktninger" gjelder for planperioden 2007-2010, vedtatt i K-sak 32/06. Kommunens interne arbeid for Introduksjonsprogrammet er nedfelt i og gjennomføres via *"Heldags-og helårstilbud for nyankomne innvandrere i Nordre Land" – Introduksjons-ordningen*. Opplæring i norsk og samfunnskunnskap gis i henhold til læreplanen for spor 1, 2 og 3. Språkpraksis ute på ulike arbeidsplasser i kommunen er et viktig tiltak i opplæringen. Enhetens serviceerklæringer er oppdatert. Folkeuniversitetet Land og Etnedal er kommunens bidrag i Cafe 2000 samarbeidet.

Rekruttering av nye målgrupper og fagområder:

Det er utarbeidet en avtale om norsksamarbeid med Sør-Aurdal og Etnedal kommuner, med oppstart høsten 2007. Samarbeidet om norskopplæring for Søndre Land kommune er videreført for deler av kommunens deltakere, som en del den innførte betalingsordning for deltakere i norsk uten rett til opplæring. Det er etablert et samarbeid med Hugin barneverntiltak AS om opplæringstjenester for deres brukere. Det er økning i kursproduksjonen fra 2006 til 2007, for de fleste typer kurs under "Cafe 2000". Enheten har deltatt i prosjektene *"Trevekst i Land og Etnedal"*, *"Landsbyen Næringshage"*, *"Prosjekt Kompetansemotor"*. Enheten har også videreført arbeidet med planer for mulig samlokalisering med Opus Land på Dokka Videregående skole, og utvikling frem mot et voksenpedagogisk senter med tilbud til både enkeltpersoner og næringsliv.

7.6 Torpa barnehager

Torpa barnehage har de siste år hatt en jevn økning i antall søkere. Konsekvensen av dette ble for 2007 at antall plasser igjen ble utvidet; Lundhaug og Mariringen har gitt et tilbud til 29 barn hver, og Solheim til 21 barn. Ingen venteliste pr. 31. des. 2007. Dette har medført at alt tilgjengelig areal på alle avdelinger er benyttet til barna. Dette for å drive en barnehage i tråd med gjeldende lover og forskrifter. Utvidet tilbud har dermed fått konsekvenser for de ansattes velferd, særlig i avdeling Mariringen. Et vedtak om utbygging av Mariringen med en avdeling, kom som følge av endringer i antall søkere over tid.

Alle avdelinger er etter mange års drift "nedslitte". I løpet av 2007 har Torpa barnehage gjennomført noen innkjøp for å forbedre utstyr. Dette er en prosess som videreføres i 2008.

Det er i løpet av 2007 gjennomført tilsyn. De fleste avvik er utbedret. Det som står igjen er ventilasjonsanlegg på Lundhaug og Solheim, snøfangere på en side i Solheim og støydempende plater på Lundhaug. Dette er tiltak som krever samarbeid med huseiere. Prosessen er i gang, og vil bli fulgt opp gjennom kommunens systematiske HMS-arbeid.

Pedagogtettheten i Torpa barnehage er bedret, og det er ansatt førskolelærere i alle lederstillinger. Bemanningstettheten generelt er økt i tråd med vedtak. Dette sikrer kvalitet i Torpa barnehages arbeid.

7.7 Dokka barnehager

Arbeidet med felles årsplaner for Dokka barnehage fra 2006, er blitt videreført dette året. Barnehagen har jobbet spesielt med den metodiske delen, som det nå synes har blitt et godt arbeidsredskap / planleggingsverktøy for både ansatte og foreldre. Enheten har også utarbeidet en progresjonsplan i forhold til alderstrinn med utgangspunkt i rammeplanens 7 fagområder. Denne er ment å være et sentralt styringsverktøy i det daglige arbeidet med barna. Dokka barnehage fokuserer mye på å jobbe i smågrupper, da dette styrker sosiale relasjoner og kontakten mellom barn og voksne.

August 2007 ble avdeling Tonlia utvidet med 10 plasser og 2 stillinger. Dette resulterte i en omorganisering av driften, hvor de eldste barna er samlet i en "base" i en såkalt kjernetid. Barna deles i to grupper, og alternerer på å være inne og ute med tilholdssted i nybygd lavo. Dette har vi så langt gode erfaringer med.

Til slutt vil jeg påpeke at det ser ut til at behovet for plasser under 3 år er økende, og vi har flere på venteliste ved inngangen til nytt år.

7.8 Nordsinni barnehager

Målsetting for driftsåret:

Pedagogisk og personalmessig målsetting/visjon: "Du og jeg sammen".

Hvordan vi mennesker omgås hverandre, hvordan vi opplever oss selv i samspill med andre, og hvordan andre opplever seg selv i samspill med oss, måten vi kommuniserer på og hvordan vi er som modeller for barn, er noe av det viktigste i verden!

Samspillet mellom **alle** i barnehagen, der gode relasjoner og kontakt, skal gi alle et godt sted å være, lære og utvikles: En lærende organisasjon, der Rammeplan brukes og utvikles, der de gode møtene i hverdagen vektlegges.

Måloppnåelse:

Barnehagen er på god vei her, ut fra foreldrenes fornøydhets, personalets arbeid for fellesskapet, samt tilstrebing av gode forhold på avdelingene ut fra at barna er rammene og utfordringer.

Hustavle er laget ut fra det "Å dra lasset sammen", våre "kjøreregler" i hverdagen.

Barna uttrykker trivsel, barneintervjuer er prøvd for 02 barn og utviklingsarbeid drives ut fra tilbakemeldinger/behov hos personalet.

Lærling Dæhli 60 %, ulike assistenttilsetninger og andre utplasserte, gir flere voksne.

Renholder fra Eiendom på 6 t/uka i Dæhli og 10 t/uka på Skogvang. Vaktmestersamarbeidet er bedret.

HMS-arbeid	Kompetanseheving	Oppfølging sykmeldte	Likestilling
*Handlingsplaner HMS . *Samarbeid vedr. flom/	*Mer utdannet personale, førskolelærer 2 på hver	*Ut fra plan, telefonkontakt/blomster	*Kun kvinner i arbeid. *Heltid:4

vannkvalitet. *Uteområdene utbedret. *LBT på samarbeidsdag, videreføre tiltak arbeidsgiverpolitikk:”Å dra lasset sammen”. *Sosiale treff avholdt, renholder deltar her.	avdeling.Mål 5.5 plasser/voksen. *Ekstra assistenter pga barns behov. *Kursing i språk, styrer studier i utviklingsarbeid . *Nettverksmøter styrer. *Kjente vikarer prøves.	*Med på møter/treff om sykmeldt orker dette. *Tilpasset arbeid for de med behov.	Deltid:7 *Ved tilsetting, menn sees an ut fra kompetanse og egnethet.
--	---	---	--

Nordsinni barnehage er i utvikling: Samhold og samarbeid på tvers av avdelingene, samt videreutvikling innad viktig videre.

Barn med spesielt behov er spesielt i avd. Dæhli, påvirker innhold, arbeidsmåter og bruk av ressurser.

Vikartilgangen arbeides det med kontinuerlig, samarbeid med Torpa og Dokka om felles liste. Miljøbevissthet og LA 21-prinsipper er i lagt alt innhold og arbeid, viktig for framtiden.

7.9 Kultur

Kulturkontoret koordinerte en vellykket og noe ”utvidet” kulturuke i månedsskiftet februar/mars. I tillegg bidro kulturkontoret året igjennom til en rekke kulturarrangementer, både som arrangør/medarrangør, og gjennom økonomisk støtte. Gjennom ”Kulturekken” sikres barnehagebarn og elever i grunnskolen et profesjonelt kulturtilbud på dagtid. Kontoret utbetalte i overkant av 1,5 millioner i tilskudd til lag og foreninger i 2007.

Sentrum Kino viste i 2007 90 filmtitler fordelt på 159 forestillinger. Kinoen hadde 4131 besøkende i 2007. Dette er snaut 1500 færre enn i 2006. Sentrum kino måtte holde stengt det meste av august p.g.a. maskinhavari.

Nordre Land Folkebibliotek har stort sett nådd sine mål i 2007. Ombyggingen/utvidelsen av biblioteklokalene begynte i mai. Med unntak av en dag, holdt biblioteket åpent i hele byggeperioden. 17. november var det åpning med ordfører, barneteater og ca 100 gjester! Biblioteket har stabilt besøk, men en liten nedgang i utlånet. Biblioteket har hatt og deltatt på flere arrangement og i flere samarbeidsprosjekt. Det er anskaffet 6 nye publikumspc'er og trådløst nettverk. Nordre Land Folkebibliotek har deltatt i arbeidet med Regional bibliotekplan for Gjøvikregionen.

Parken Ungdomsklubb hadde fast åpningstid på tirsdag og fredag i tillegg til klubbcafé på onsdager fra høstferien og frem til sommeren.. I 2007 hadde Parken Ungdomsklubb 296 medlemmer i 1. halvår og 265 medlemmer 2. halvår. Klubben har også dette året hatt jevn bra besøk med gjennomsnitt på ca 110 på tirsdager og ca 140 på fredager. Mekkeverksted og musikkverksted har vært i full drift. Klubben har også arrangert klubbkvelder i Torpa, Ung sommer og en lang rekke turer og enkeltarrangementer.

7.10 Sosialtjenesten

NAV hadde i 2007 202 klienter mot 227 i 2006. Av disse fikk 135 personer økonomisk sosialhjelp mot 133 i 2006. 67 fikk råd/veiledning mot 94 i 2006. Viser for øvrig til annen statistikk i rapport fra enhetsleder.

NAV har igjennom hele 2007 prioritert godt sosialfaglig målrettet arbeid samt god intern og eksternt samarbeid. Svært få mottok sosialhjelp utover 6 mnd. Dette skyldes i hovedsak mye

arbeid innen råd/veiledning og at enkelte brukere gikk over til trygdeytelser som var mer hensiktsmessige for videre oppfølging.

NAV Nordre Land ble etablert 030907 som det første kontor i Oppland. Kontoret har 14 årsverk hvorav 6 er kommunale stillinger som arbeider etter Lov om sosialetjenester. 0,7 årsverk er knyttet opp mot gjeldsrådgivning som er et viktig arbeid som reduserer antall sosialhjelpsklienter. 010208 fikk vi på plass sosialkonsulent med videreutdanning innen rus/psykiatri som vil styrke arbeidet innen fagfeltet.

Kommunal sysselsetting er et godt tiltak som blant annet er med på å gi arbeidstrening, kartlegging av fungeringsevne og ståsted til den enkelte.

01 11 07 innførte regjeringen kvalifiseringsprogrammet. Programmet er hjemlet i kapittel 5A i sosialtjenesteloven og skal forvaltes av de lokale NAV-kontorene.

Kvalifiseringsprogrammet er regjeringens viktigste virkemiddel i kampen mot fattigdom og et viktig virkemiddel i realiseringen av NAV reformen. Implementeringen er et viktig skritt for å hjelpe flere til å komme i arbeid og redusere antall mottakere av sosialhjelp. NAV Nordre Land har fått tildelt fra Staten ca. kr. 800.000,- for 2008. Ut fra innbyggertall forventes det at 8-10 personer i kommunen vil bli tilknyttet Kvalifiseringsprogrammet i 2008.

Ungdom som faller ut av skolesystemet er et satsningsområde for vårt lokale NAV. Enheten har etablert kontakt med vdg.skole og OT. I 2008 ønskes å ta kontakt med kommunens to ungdomsskoler for å utvikle et tettere samarbeid da det synes klart at mange elever allerede begynner å falle ut av skolesystemet på dette nivå. Ved NAV er det to heltidsstillinger som har hovedfokus på ungdom som faller ut av skolesystemet og som ikke kommer ut i aktivitet.

NAV har fokus på næringslivet i kommunen, og har egen markedskontakt og tett samarbeid med det regionale markedsteam. Dette med henblikk på å informere næringslivet om NAV sine virkemidler og bistå i størst mulig grad vedr. rekruttering og kompetanseheving til Næringslivet.

7.11 Kulturskolen

Nordre Land kulturskole gir undervisning i mange forskjellige instrumenter, sang, dans og forming. Det gis også dirigenttjenester til tre korps og et kor. All undervisning foregår ukentlig gjennom hele skoleåret. Kulturskolen har lærere med gode kvalifikasjoner på alle tilbud.

Bilde- og skulpturgruppa holder til i Torpa. Den består av 6 elever som får en allsidig opplæring i tegning, maling, tekstilforming, skulpturforming m.m.

Danseundervisningen foregår i grupper på Dokka. Kulturskolen har for tiden fem dansegrupper som jobber mot en større danseforestilling på slutten av hvert semester.

Sangtilbudet består av barnekor og individuell sangundervisning. Kulturskolen startet opp med individuell sangundervisning høsten 2007.

Kulturskolen ga i 2007 tilbud om undervisning på følgende instrumenter: Piano, keyboard, trekkspill, fløyte, klarinett, saxofon, kornett, trompet, althorn, walthorn, trombone, baryton, tuba og slagverk. Fiolinundervisning ble startet opp i januar 2008. Spilletimer gis både i Torpa og på Dokka etter elevenes ønsker.

Hjemmesiden ble tatt i bruk fra desember og har vært brukt aktivt for å markedsføre våre tilbud og arrangementer.

Kulturskolen har ikke vært med på vernerunde i ungdomsskolebygget. Luftkvaliteten i musikkrommet (dans og musikkundervisning for ungdomsskolen) er dårlig, og gjentatte klager fra kulturskolens side har ikke bedret dette. Videre er det fortsatt for mye lydgjennomgang mellom 3 av undervisningsrommene.

7.12 Familie og Helse

Målsettingen for driftsåret 2007 var å holde budsjettammen og gjennomføre aktuelle tiltak i virksomhetsplaner.

Satsingsområder for enheten var:

- Videreutvikle tverrfaglig samarbeid, internt og eksternt i kommunen.
- Mal for individuell plan (IP)
- Bruk og samarbeid med andre enheter

Tverrfaglig samarbeid blir det arbeidet kontinuerlig med både på individ- og på systemnivå, gjennom BUF, ulike samarbeidsgrupper og ansvarsgruppemøter.

I forhold til individuelle planer (IP), ble det nedsatt en tverrfaglig gruppe som konkluderte med at det fremdeles er en jobb å gjøre for å få denne ordningen opp å gå.

Enheten har hatt vellykkede interndager som har omhandlet integrering av flyktninger, tverrfaglig samarbeid, barnevernsarbeid og seksuelle overgrep og vold i nære relasjoner. Flere ansatte har avsluttet, og noen går på videreutdanninger. (Rus og psykiatri, psykomotorisk fysioterapi, master i spes.ped., Spilleavhengighet mm.) Det er stor vilje til å oppdatere seg ift stadig nye utfordringer i enheten.

Nytt av året er at enheten har fått en familierådgiver, som videreutdanner seg til familierapeut. Det kom 21 henvendelser dit i 2007, 4 ble avsluttet.

I avdeling for Tilrettelagte tjenester startet avlastningstilbudet i Åsligata opp i høst, og avdelingen utvikler seg fortløpende.

Nordre Land ble en Fysak - kommune fra 01.01.07, og Fysak-koordinator jobbet spesielt ift skolen dette første året. Kommunens Fysak-koordinator jobber også i fysio-/ergoterapi, som fikk tilført noe ekstraressurs som vikar ift videreutdanning. Denne ½ stillingen blir fast fra 2008 og er gitt ansvaret for rehab avd på Landmo.

Det gjøres også mye spennende arbeid i fra ergo-/fysioterapiavdelingen i samarbeid med foreldre, barnehager og skoler ift å hjelpe barn med motoriske utfordringer på et tidlig tidspunkt. God motorisk utvikling er svært viktig for både kognitiv og sosial utvikling. Barneverntjenesten hadde en økning i antall meldinger fra 46 i 2006 til 59. Antall barn med tiltak i løpet av året økte fra 52 til 96, antall barn med omsorgstiltak økte fra 13 til 17. Meldingene kommer i hovedsak fra helsesøstrene og PP-tjenesten. Tjenesten fikk en ny fagstilling i 2007.

PP-tjenesten ble fra august fulltallige med de 3 fagstillingene, og har fokus på arbeid i enkeltsaker, men også mot systemrettet arbeid. Tjenesten legger vekt på samarbeid om tiltak og veiledning til pedagoger i skoler og barnehager, og til foresatte.

Antall barn som har kontakt med BUP i løpet av året var 56.

Psykisk helsearbeid har økning i antall henvendelser og i antall som mottar individuelle støttesamtaler. Det jobbes ift både enkeltpersoner, familier og barn og unge.

Dagavdelingstilbudet ble utvidet med en ettermiddag, men en ser et behov for ytterligere økning av dagtilbudet som er et godt forebyggende tiltak ift å unngå innleggelse på sykehus.

Helsesøstertjenesten ble tilført nye 40% stilling gjennom psykiatrimidler. Det har vært en økning av brukere av helsestasjon for ungdom, og det er en fordobling av antall konsultasjoner når det gjelder utenlandsvaksinasjoner.

Personalressurser/lokaler

Det er stort aktivitetsnivå og stor arbeidsglede i enheten. Det arbeides på mange ulike områder og arenaer både internt i kommunen og ift mange eksterne samarbeidspartnere.

7.14 Omsorg og rehabilitering

Enhetene Åpen omsorg og Landmo sykehjem ble slått sammen til enhet Omsorg og rehabilitering fra 01.01.07. Det ble satt i gang en prosess der det ble jobbet med kulturbygging og verdier.

Tildelingskontoret med 2 årsverk ble opprettet og åpnet i april 2007 og var i full drift ved årsskiftet. Det er etablert god kontakt med Sykehuset Innlandet.

Avdeling Soltun ble samlet i 1. etasje og bemanningen ble økt med ett årsverk.

Tilsynslegestillingen ble fra 1. januar økt med 50% til 100% stilling og i oktober ble ny lege ansatt, da tidligere tilsynslege gikk av med pensjon.

Det ble opprettet 20% stilling for sykepleier i hjemmetjenesten, Dokka for å jobbe med pasienter som er under Legemiddelassistert rehabilitering(LAR). Stillingen er opprettet med øremerkede midler etter Opptappingsplan for psykisk helse.

På Rehabiliteringsavdelingen ble et pasientrom ombygget til smitterom. Dette ble ferdig til jul og kommunen har dermed fått et nytt tilbud. Rommet benyttes til korttidsopphold når det ikke er opptatt av pasient med smitte.

3. og 4. mai var Fylkesmannen på tilsynsbesøk. I etterkant av dette besøket fikk kommunen to avvik og 3 merknader. Et av avvikene gikk ut på at kommunen ikke sikret at det ble gitt avlastning til personer som gir omsorg til hjemmeboende eldre. Det andre at kommunen ikke sikrer at støttekontakter og avlastere får tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter. Det ble på bakgrunn av dette nedsatt en tverrenhetlig arbeidsgruppe som utarbeidet system for opplæring og oppfølging av støttekontakter og avlastere. Kriteriene for tildeling av avlastningstiltak er gjennomgått og det gis nå flere avlastningsopphold enn tidligere.

Arbeidstilsynet på kommunen, etter tilsynsbesøk, at ansatte hjemmetjenesten skulle gjennomgå opplæring i forebygging/håndtering av truende og voldelige personer. Arbeidsmiljøutvalget vedtok at også ansatte i avd. Soltun og miljøarbeidertjenesten skulle gjennomgå samme opplæring. 175 personer gjennomgikk denne opplæringen høsten 2007.

Fagsystemet Gericar er nå tatt i bruk i alle avdelinger. Det benyttes til vedtak, funksjonskartlegging og tiltak rundt den enkelte bruker/pasient. Det vurderes håndterminaler til bruk i hjemmetjenesten. Men fremdeles gjenstår en grundig opplæring før slike kan tas i bruk.

På Korsvold er det laget et eget opplegg for en gruppe beboere med demens, med gode resultater.

Noen kjente brukere har fått nye og endrede behov, andre har vedtak etter Sosialtjenesteloven kapittel 4A, "begrenset bruk av tvang og makt". Dette stiller strenge krav til bemanningen bl.a. når det gjelder kvalifikasjoner.

Utviklingen i samfunnet viser at det blir flere og flere tyngre brukere med behov for omfattende kommunale omsorgstjenester. Trenden viser også at omsorgsbehovet ofte trer inn for yngre aldersgrupper.

Flere utviklingshemmede brukere har blitt eldre. Enkelte har sykdommer som utvikler seg slik at de trenger mer pleie og tilsyn enn før.

7.15 Teknisk drift og eiendom

Året 2007 ble for enheten teknisk drift og eiendom et sammensatt år. Etter sammenslåingen i 2006, har enheten i perioder vært uten enhetsleder. Dette har dessverre påført en del kostnader som kunne unngått ved å ha en mer strukturert fordeling av ansvar og myndighet. Dette er tatt tak i og målsettingen er å effektivisere driften. Det forventes at resultater av denne struktureringen vil være målbar i 2008.

Av prosjekter som er under arbeid / avsluttet i 2007 kan nevnes Miljøgata, oppbygging av ny tankvogn til brann og redning og forstudie/forprosjekt rehabilitering Dokka Barneskole.

Sykefraværet i enheten varierer fra 0,8 % på et ansvar til 20,9 % på et annet ansvar. Dette skyldes noe langtidssykmelding innen enkelte ansvar.

Det er mottatt enkelte tilbakemeldinger vedrørende vintervedlikehold av miljøgata, og enheten skal sette fokus på å få et bedre vintervedlikehold på de veistrekninger som er de mest trafikkerte både når det gjelder kjøretøy og myke trafikanter.

7.16 Plan og næring

Antall bruksenheter innen *jordbruket*, som søkte *produksjonstilskudd* pr. 31.07.07 var 219, som er 2 flere enn i 2006. Det ble utbetalt kr. 21.659.065 som utgjør en liten økning i kr fra 2006. Totalt er det gitt kr. 5.042.000 i *bygdeutviklingsmidler* i 2007, hvorav kr. 1.274.000 utgjør tilskudd og kr. 3.768.000 utgjør rentestøttelån. Videre er det gitt kr. 1.000.000 til *spesielle miljørettede tiltak (SMIL)*, fordelt på 47 søkere og 2 prosjekter. Innen ordningen *regionalt miljøprogram (RMP)* ble det totalt gitt kr. 1.105.140 i tilskudd. Det ble gitt kr. 170.000 i tilskudd til *forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader* i Nordre Land.

Innen *skogbruksforvaltningen* har avvirkingen fra skogen vært på om lag samme nivå som de siste 5 år, mens aktiviteten innen ungskogpleie har vært betydelig lavere og planting betydelig høyere enn årene før. Det er gitt tilskudd til ungskogpleie, markberedning og kvisting på 30 % av kostnadene, totalt kr. 88.000 fordelt på 33 prosjekter.

Landbruksvikarene hadde 30 oppdrag grunnet sykdom og 25 andre oppdrag, som tilsvarer 293 dager med sykdomsavløsning og 106,5 dager med andre oppdrag. Staten gir kommunen 157.500 kr i tilskudd til ordningen.

Ved *planavdelinga* er 2 reguleringsplaner vedtatt i 2007. Dette er reguleringsplanene for Åssetra masseuttak og Elverom. I tillegg er bebyggelsesplan for Barsok boligtonn og alpinanlegget med Spåtind Høyfjellshotell vedtatt.

Reguleringsplanen for skoleområdet på Dokka har vært til 1. gangs behandling.

Gebyrinngangen for **byggesaksbehandling** i 2007 var over budsjettet, og det viser at det var et travelt år for avdelingen. Antall søknader, spesielt innen fritidshus, synes å ville være høyt også i kommende år, slik at vi fortsatt kan forvente god gebyrinngang.

Boligbyggingen i Nordre Land er stabil, men tendensen til å bygge leiligheter framfor eneboliger øker. Når det gjelder eneboliger er dette jevnt fordelt utover bygdene. Det stilles forventninger til det nye feltet i Tonlia når det gjelder eneboliger. Leilighetene bygges i Dokka.

Oppmålingsavdelingen brukte også i 2007 mye av sin kapasitet på "kart- og delingsforretninger". Fortsatt er det planene i Synnfjell Øst som utløser hovedtyngden av oppdragene. Det ble tildelt 130 nye bruksnummer. Også i 2007 ble det fradelt en god del tomter gjennom midlertidige forretninger. Gebyrene på disse er innkrevd, men arbeidet gjenstår. Totalantallet midlertidige forretninger øker stadig og ekstra innsats for å komme à jour må settes inn. Noe av økningen har sin forklaring i redusert bemanning (permisjon) i deler av målesesongen.

I tillegg til dette har oppmålingsavdelingen ferdigstilt prosjektet med gateadressering, slik at de fleste boligeiendommer nå er adressert.

VOKKS-samarbeidet med Vokks AS går i første omgang over tre år og vi har nå vært gjennom det fjerde. Vi har forpliktet oss til 600 timer ledningsnettmålinger og mangler etter 4 år ca 100 timer. Det ble ikke målt mer enn ca 100 timer i 2007. Samarbeidet gir oss tilgang til moderne GPS-utstyr, og det er både ønskelig og nødvendig å forlenge samarbeidet.

8. Finansforvaltningen i 2007

Generelt

Finansmarkedene ble sterkt preget av kreditturo i 2007. Det begynte med prisfall på boliger i USA, og misligholdte lån. Senere viste det seg at flere europeiske banker hadde engasjement i de dårlige amerikanske lånene. Dette førte til at uroen spredte seg til andre banker, fond og finanshus i Europa, Asia og USA. Få visste hvem som risikerte tap, og banker, fond og finanshus begynte å tvile på sine motparters økonomi og holdt på pengene. Det førte til at påslagene på renten bankene tar når de låner til hverandre, steg markert. I Norge har det gitt seg utslag i at pengemarkedsrenten Nibor har steget mye i forhold til Norges Banks styringsrente. I løpet av 2007 hevet Norges Bank styringsrenta med 1,75 %, fra 3,5 til 5,25%, mens pengemarkedsrentene steg med 2 %.

I en lengre periode har det vært svært billig for både banker og andre å finansiere seg i finansmarkedet. Kreditturoen har ført til at alle aktører unntatt stat og kommune nå må betale høyere margin for å få lån. Det igjen har ført til at verdien av "gamle" obligasjoner og fond har falt. (Ingen er interessert i å kjøpe en obligasjon som betaler 5 % i rente, når du kan kjøpe en ny med akkurat samme risiko som gir 6 %).

Kommunens langsiktige plasseringer

Avkastningen på kommunens langsiktige plasseringer ble totalt sett 4,51 % i 2007. Det er 0,1 % bedre enn indeksen vi måler mot (3 mnd statsobligasjonsindeks), men lavere enn forventet. Årsaken til det er både at rentene har steget mye gjennom året, og at den uroen som har vært i kredittmarkedet har påvirket noen av fondene våre i negativ retning.

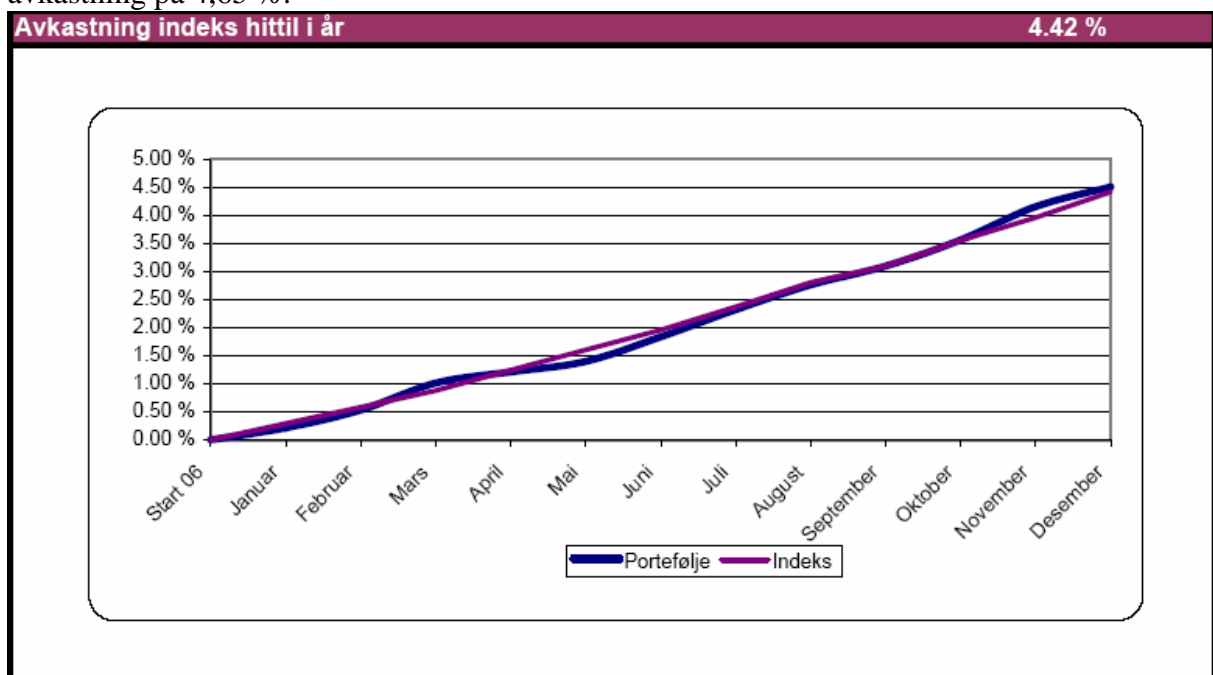
Forvaltningen har i største delen av året kun bestått av renteplasseringer. I november ble det imidlertid gjort noen investeringer i aksje og hedgefond, slik at kommunen skulle nærme seg normen i egen finansstrategi. Det ble besluttet å bruke tid på å nå normen, slik at man ikke skulle risikere å kjøpe alt på topp. Tabellen nedenfor viser hvordan plasseringene var fordelt pr 31.12.07.

Aktivaklasse	Strategisk			Faktisk
	Max	Min	Norm	
Pengemarked	100 %	0 %	10 %	40 %
Obligasjoner	60 %	10 %	30 %	48 %
Aksjer	35 %	0 %	30 %	4 %
- herav norske*	20 %	0 %	10 %	2 %
- herav internasjonale*	30 %	0 %	20 %	1 %
Eiendom	20 %	0 %	15 %	
Hedgefond	20 %	0 %	15 %	8 %

Som tabellen viser er alle plasseringer innenfor grensen av max og min i finansstrategien, og det har de også vært gjennom hele året.

Kommunens kortsiktige likviditet

Likviditetssituasjon har vært god igjennom hele året. Kortsiktige plasseringer er i sin helhet gjort i bank. Kommunen har rente knyttet til pengemarkedsrenten nitor, og har hatt en avkastning på 4,65 %.

9. Etiske retningslinjer

§ 1

Nordre Land kommune legger stor vekt på redelighet, ærlighet og åpenhet i all sin virksomhet. Både folkevalgte og ansatte har ansvar for å etterleve dette prinsippet. Som forvalter av samfunnets fellesmidler stilles det spesielt høye krav til den enkelte medarbeideres etiske holdning i sin virksomhet for kommunen. Det påligger ledelsen et særlig ansvar for at retningslinjene gjøres kjent for nye arbeidstakere, samt at temaet blir tatt opp til nye gjennomganger med medarbeiderne med jevne mellomrom. Retningslinjene er vedtatt av Kommunestyret i sak 060/94 og skal hvert år gjengis i kommunens årsmelding.

§ 2

Medarbeidere skal være seg bevisst at de danner grunnlaget for innbyggernes tillit og holdning til kommunen. De skal derfor ta aktiv avstand fra og bekjempe enhver uetisk forvaltningspraksis.

§ 3

Alle plikter lojalt å overholde lover, forskrifter og reglement som gjelder for kommunens virksomhet. Dette innebærer også at alle forholder seg lojalt til vedtak som er truffet. Ingen kan heller på vegne av kommunen foreta handlinger som er i strid med god forretningsskikk. Kommunen legger vekt på at alle forhold i forbindelse med sine forretningstransaksjoner blir korrekt behandlet og registrert. Alle fakturaer med bilag og dokumenter fra forretningsforbindelser skal være fullstendige og korrekte.

§ 4

a) Folkevalgte og ansatte i kommunen skal unngå personlige fordeler av en art som kan påvirke eller være egnet til å påvirke handlinger, saksforberedelser eller vedtak. Dette gjelder likevel ikke gaver av mindre verdi, begrenset oppad til kr. 200.-/300.-, og som gis til vanlig anledning og høytider.

b) Ved tilbud om gaver o.l. som har et omfang som går ut over kommunens retningslinjer, skal nærmeste overordnede kontaktes. I fellesskap avgjør de om gaven skal beholdes eller returneres. Slike gaver bør kun unntaksvis beholdes. Mottatte gaver som returneres avsender skal følges av et brev som redegjør for kommunens regler om dette.

c) Ansatte kan ikke påberope seg kommunens innkjøps- og rabattordninger ved personlige innkjøp.

d) Moderate former for gjestfrihet og representasjon hører med i samarbeidsforhold og informasjonsutveksling. Graden av slik oppmerksomhet må imidlertid ikke utvikles slik at den påvirker beslutningsprosessen eller kan gi andre grunner til å tro det.

e) Reiseutgifter som skjer i tilknytning til den ansattes virksomhet i kommunen, skal reguleres av denne som arbeidsgiver.

§ 5

Kommunens folkevalgte og ansatte skal unngå å komme i situasjoner som kan medføre en konflikt mellom kommunens interesser og personlige interesser. Dette kan også gjelde tilfeller som ikke rammes av forvaltningslovens habilitetsbestemmelser. Dersom personlige interesser kan påvirke avgjørelsen i en sak en har faglig ansvar for eller for øvrig deltar i behandlingen av, skal en ta dette opp med overordnede.

Eksempler på slike mulige interessekonflikter kan være:

* Forretningsmessige forhold til tidligere arbeidsgiver.

* Lønnet bierverv som kan påvirke ens arbeid i kommunen.

* Engasjement i interesseorganisasjoner eller politisk virksomhet som berører forhold som den enkelte arbeider med i kommunen.

* Personlige økonomiske interesser som kan føre til at vedkommende medarbeider kommer i en konkurransesituasjon eller lojalitetskonflikt o forhold til kommunens virksomhet.

* Familiære og andre nære sosiale forbindelser.

§ 6

Bruk av kommunens maskiner, biler og annet utstyr kan bare skje i samsvar med fastsatte retningslinjer. Retningslinjene utarbeides ved hver enkelt etat som har noe utstyr som kan være aktuelt å låne eller leie ut. Retningslinjene skal inneholde hvilke utstyr det kan være aktuelt å låne/leie ut. Det skal komme klart fram hva som kan lånes ut gratis og hva som kan leies ut samt pris.

Ved hver enkelt avdeling/arbeidsplass skal det pekes ut en person som er ansvarlig for utlån/utleieordningen. Denne personen finner selv sitt system/rutine på hvordan han/hun legger opp ordningen (kvitteringssystem mv.). Denne personen skal også påse at utstyret er i orden når vedkommende låne-/leietaker kommer tilbake med det.

§7

Fortrolige opplysninger som mottas i forbindelse med behandling av saker i kommunen, må respekteres og ikke brukes til personlig vinning.

All informasjon som gis i forbindelse med virksomhet for kommunen, skal være korrekt og pålitelig og ikke med hensikt gis tvetydig formulering.